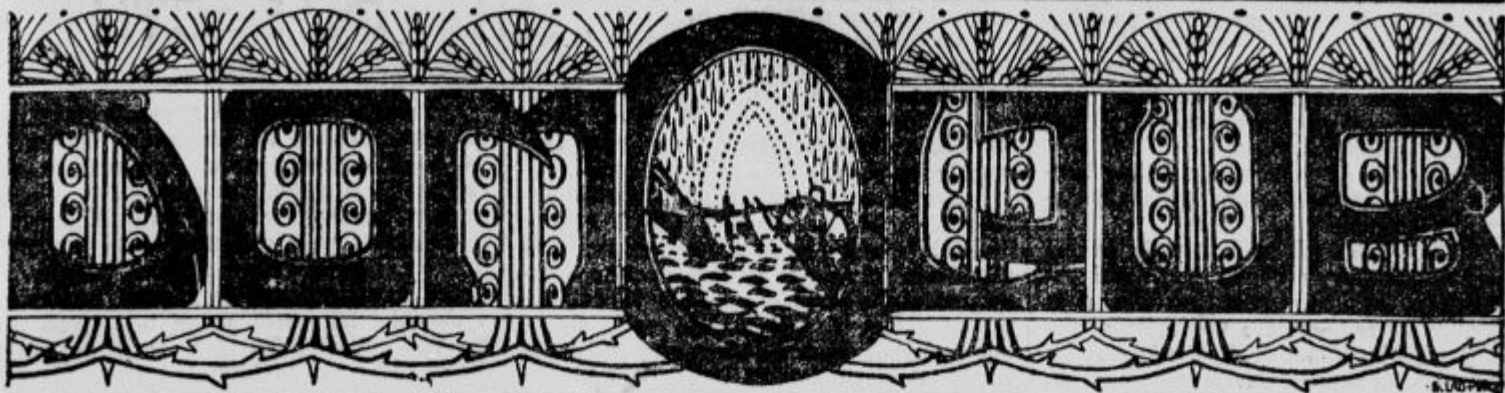

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 18 Din za celo leto.
— Za izposojništvo 60 Din. — Posamzna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu Domoljuba,
naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu
Domoljuba, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Bedastoča do neba.

Centralizem namroč je taka bedastoča. Doslej smo vedno povdarjali, da je centralizem nasilje in krivica, danes pa povrh še rečemo: bedastoča je, ki sega do neba.

Slovenska ljudska stranka je stopila v vlado, da vsaj nekoliko oblaži ogromne krivice, ki se na vseh straneh godijo Slovincem in da se izkida iz državne uprave ves tisti velikanski gnoj korupcije, tatvine in podkupovanj, vsled česar je država že padala na kup. In priznati moramo, da so naši ministri vzeli stvar zelo zares in odločno ter delajo domala noč in dan.

Sedaj pa pogledajte bedastočo in smešnost, nezmožnost centralistične uprave. Ko so ministri nastopili svoja mesta, so našli cele velikanske kupe in zaboje aktov, vlog, dopisov, prošenj — vse nerešeno. Dobesedno: cele ogromne kupe.

Take stvari, katere bi pri pametni upravi lahko rešil vsak župan, najmanj pa okrajni glavar ali kvečjemu semintja pokrajinski poglavar — in sicer hitro in navadno dosti boljše in pravičnejše, ker so vsem tem razmere bolj znane kot ministru v daljnem Belgradu in jih tudi lahko na licu mesta prouče: danes — po zahtevi centralizma pa se mora za vsako krtino na travniku in za slednjega pisarja v hribih pobriniti sam gospod minister v Belgradu in sam kralj dati svoj podpis.

In posledica tega je, da se gospodje ministri po zaslugi centralizma ne morejo izkopati iz teh krtin in hribovskih pisarjev — zakaj teh je na deset in deset tisoče v državi — pravi veliki posli pa morajo zastajati. To je tako, kot da bi vrhovni general, ki vodi vojsko, vsak dan osebno raportiral vse vojake od prvega do zadnjega, če ima vsak vse gumbje na jopiču in če ga morda trebuh ne boli — vojska bi pa medtem izgubljala.

In še nadalje. Te ministre vsak dan čaka pred vratni cela množica strank — pa nikar ne mislite da v veldržavnih zadevah. Ne, ampak v takih zadevah, ki jih v zdravi upravi domač okrajni komisar reši z eno samo besedo — v veliko zadovoljnost stranke, ki ji ni treba hoditi v Belgrad in cele dni čakati na sprejem.

In ministri morajo sprejemati množice strank in reševati krtine in pisarije. Zakaj

tako je določeno po centralističnih postavah; vsi nižji gosodje nimajo nobenih pravic.

Ni čuda, če smo vedno tožili, da iz Belgrada ni nikoli nobene rešitve. Zakaj gospodje prejšnje vlade stvari niso za tako žalostno vzeli. Ima vremena, pa so naročili črno kavo, pustili prinesiti novo stelažo v pisarno in tam so vloge počivale in čakale boljših časov. Gospodarstvo v državi pa je med tem propadalo in propadalo.

Naši ministri pa delajo noč in dan ter si uničujejo zdravje, zakaj njim je vladanje resno. Centralizem zahteva svoje žrtve na spodaj in zgoraj — odpraviti ga pa more le nova, posebej za to izvoljena ustavotvorna skupščina.

Iz gornjega je več kot jasno, kakšen gospodarski kulturni zastoj je povzročil centralizem v naši državi. Zato naša stranka ne bo preje mirovala, dokler se ta stvar ne odstrani, zakaj šele potem bomo mogli gospodarsko in kulturno zadihati.

Avtonomija je edina rešitev — in Bog daj kmalu Srbom to pamet, da uvidijo, da je tudi zanje in za državo boljše, če se delo pametno razdeli, kar je mogoče samo v avtonomiji.

Vlada dela.

25. avgusta. Ministrski svet je sklenil, da se mora ves denar, ki je bil namenjen za prehrano pacivnim krajem in ki so si ga razne banke in ljudje izposodili v lastne kupčije, vrniti. Dokazalo se je, da je država po teh kupčijah silno veliko denarja izgubila. Denar je namenjen za poškodovance po toči.

Ker so se dosedaj nabavljale znamke v inozemstvu za silno drago ceno, je vlada sklenila kupiti za to potrebne stroje in sama tiskati znamke.

Na predlog ministra dr. Kulovca se je odobrilo 3 milijone dinarjev za nakup plemenskih žrebov v Belgiji.

26. avgusta. Vlada je pregledovala delovanje okrajnih glavarjev in našla, da je prejšnja vlada nastavila celo vrsto glavarjev, ki niso bili niti usposobljeni za te službe, a so bili strankarski agitatorji. Vlada jih bo postavila na primerna mesta.

27. avgusta. Zunanji minister dr. Markinković se je sestal v Ljubljani z zuna-

njimi ministri Čehoslovaške in Rumunske k posvetovanju, kakšno stališče da zavzamejo pri zborovanju Društva narodov v Ženevi.

Vlada je sklenila, da se čimprej izdela tiskovni zakon za celo državo.

Minister Sušnik je odpotoval na Sušak, da se posvetuje, kako urediti pristanišče, da bo zmožno za promet, kar bi bilo ogromne gospodarske važnosti za Hrvatsko in Slovenijo. Prejšnja vlada je baš Sušak iz preziranja Hrvatov in Slovencev docela zanemarila.

28. avgusta. Minister dr. Kulovec je za 13. in 14. september sklical posvetovanje o zakonu o poljedelskem kreditu. Pozvano so vse združne zveze in druge važne kmetijske organizacije.

Minister dr. Kulovec je za 14. september sklical posvetovanje o izvozu vina, da se ublaži vinska kriza.

Za poškodovance po povodnji in točji je določilo ministrstvo 1 milijon dinarjev.

29. avgusta. Pri zborovanju za povzdig pristanišča na Sušaku je izjavil minister Sušnik, da je za pristanišče namenjenih 20 milijonov dinarjev prejšnja vlada porabila za druge namene, pač pa bo skušal dobiti nov kredit. Storil bo vse, da Slovenija dobi čimprej zvezo s Sušakom.

Gradbeni minister je na predlog kme-

Da sem kot rožica, lilija,
da vedno se smejem vesela,
to je zasluga najboljšega,
slovečega mila —

„Gazela“

tijskega ministra dr. Kulovca odobril naknadne kredite za popravilo mostov in potov, ki so bili v Sloveniji po zadnji povodnji opustošeni.

30. avgusta. Pripravila se je vsa snov za izpremembo uradniškega zakona.

Izdeluje se v sporazumu z društvom invalidov invalidski zakon.

Imenovala se je komisija, ki bo končno veljavno pregledala novi zakonski načrt proti korupciji.

Radi nemarnosti in korupcije je pri pobiranju davkov v bogati Vojvodini zastalo 1500 milijonov dinarjev, dočim je Slovenija do zadnje pare vse morala plačati. Finančni minister dr. Spaho je odredil, da se mora ta zaostali davek takoj pobrati.

1. septembra. Minister Sušnik je sprejel odposlanstvo trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani glede izpremembe železniških tarif, ki so sedaj zelo neugodne za trgovce. Minister je izjavil, da tarfni odbor že dela na tem.

Za Slovence v Westfaliji se je dovolila podpora 200.000 Din.

Odpis zemljiškega davka vsled ujme.

Ker prihaja na tajništvo SLS posebno radi odpisa zemljiškega davka nebroj vprašanj za pojasnila, kaj in kako je postopati, da bi se vsled obilnih ujm zemljiški davek odpisal, sporočamo sledeče:

Za odpis zemljarine vsled različnih vremenskih neizgledov je še veljavna cesarska naredba z dne 16. marca 1917 drž. zak. št. 124 in izvršilna naredba bivšega fin. ministrstva z dne 25. decembra 1917 drž. zak. št. 516.

Po tej naredbi je treba tekom osem dni, potem ko se je poškodba zgodila ali spoznala, to javiti pristojnemu davčnemu oblastvu. Če se osemdnevni rok zamudi, se prijava radi prekoračenja roka zavrne. V tej izjavi je navesti dan in kakovost poškodbe n. pr. toča, povodenj, ogenj, peronospora, plesnoba, rja itd. in če mogoče poškodovane parcele; če pa teh ni mogoče navesti, pa vsaj davčne občine in število posestne pole, kje se nahaja poškodovano polje. Tako je prijaviti med letom vsako poškodbo, kajti pri odpisu davka se ozira le na prijavljeno poškodbo.

Ko se spravijo jeseni vsi pridelki pod streho ali najdalje do 31. decembra istega leta, se pa mora potem prositi za odpis davka ter navesti natanko pregled o vseh pridelkih celokupnega posestva (izvzeti so le gozdi).

To se naredi tako: Če se je letos n. pr. prijavilo med letom škodo po rji na pšenici, rži, ječmenu, ovsu in krompirju, nadalje škodo vsled peronospor in plesnobe v vinogradih in poškodbo po dvakratni toči v avgustu, potem je izkazati v prošnji za odpis davka:

A) Koliko metrskih stotov ali kilogramov in v kakšni vrednosti (dnevna cena) bi se pridelalo 1. pšenice, 2. rži, 3. ječmena, 4. ovsu, 5. krompirja, 6. koruze, 7. fižola, 8. zelja, 9. repe in korenja, 10. ajde, 11. vina, 12. sadja, 13. sene in otave, 14. slame itd., če bi ne bilo prizadejanih neizgledov in

B) koliko metrskih stotov ali kilogramov ter v kakšni vrednosti (dnevna cena) se je dejansko pridelalo, in

C) koliko znaša torej izpad, to je pričakovani manj dejanski pridelek celokupnega posestva. (A—B).

Če ta izpad znaša vsaj 25 odstot. potem se odpiše zemljiški davek, sicer pa ne. Čim višji je izpad, tem višji je odpis davka.

Ker je vsako prijavo posameznika kolekovati z 25 Din (vloga 5 Din in rešitev 20 Din), je najbolje, da prijavi vsaki posestnik škodo pri županu in da isti potem skupno prijavi vse prizadete posestnike davčnemu oblastvu. V tem slučaju velja župan kot zastopnik vseh soobčanov in zadostuje za vse skupaj kolek 25 Din.

Ker se je rjo na žitu šele sedaj ob mlattivi spoznalo, se mora ta poškodba, če se prijavi sedaj, še smatrati za pravočasno prijavljena in zato se priporoča, da javijo vsa županstva, kjer je bila toča, hkrati tudi rjo, zakaj le v tem slučaju bode odpis zemljarine koraj siguran.

Izrečno se opozori na to, da če se ne vložijo po spravi vseh pridelkov odnosno najdalje do konca leta prošnja za odpis davka in izkaza o izpadu pridelkov, da se potem o prej prijavljenemu naznanilo poškodbe sploh ne uraduje.

Na nekatera vprašanja, če bi ne kazalo podvzeti korakov, da bi se upoštevala pri odmeri dohodnine letošnja poškodba po toči pri vinogradih, pripomnimo, da se bode ta poškodba upoštevala šele pri odmeri dohodnine za leto 1925. Ker pa mora vsak vinogradnik svoj pridelek itak finančni kontroli prijaviti in si preskrbi te podatke davčnemu oblastvu vsako leto od tega urada, bi bila kakšna ocenitev škode sedaj v to svrhu brezpomembna.

DRAGI STARSI! Ako želite videti vaše otroke zdrave, pridne in poštene — in kdo izmed Vas si tega ne želi? — naredite otroku veselje in naročite zanj njegov list **MLADI JUNAK**. — Upravništvo «Mladega junaka», Ljubljana, Poljanski nasip št. 10. 5211

KMETE - HMELJARJE iz Savinske doline opozarjamo, da sprejema Ljudska posojilnica v Celju vse čerke, ki jih dobite za hmelj, četudi se ti čerki glasijo na kako banko in drugi denarni zavod, ter izplačuje zanje gotov denar ali pa se denar, če stranka želi, naloži na hranilno knjižico. — Kmetje, nesite torej čerke naravnost v Ljudsko posojilnico v Celju, poprej pri Belem volu, sedaj Cankarjeva cesta št. 4 (poleg davkarije). «Ljudska posojilnica» je pravi naš kmečki združni denarni zavod, kjer najvarneje naložite svoje prihranke. Vloge se obrestujejo po dogovoru do 12 odstotkov. 5201

PO SVETU

Nemčija. Takoj po prevratu nemškega odposlanstva od londonske konferen- ce je bil sklican nemški državni zbor, da razpravlja o zakonskih načrtih, potrebnih za izvedbo Dawesovega načrta. Komaj pa je začel pri prvi seji ministrski predsednik dr. Marks čitati vladno poročilo o uspehih v Londonu, so zagnali komunisti v zbornici tak vrišč, da je bilo sploh nemogoče govoriti. To so ponovili pri dveh sejah; šele ko so izključili troje glavnih kričalcev od 20 sej, je nastal mir, da se je zamoglo pričeti z razpravljanjem. Vlada oziroma vladne stranke so bile v precejšnji stiski, ker je bila potrebna za sprejetje zakonskih načrtov dvetretjinska večina, katere pa same niso imele. Nemška ustava namreč določa, da se morejo sprejeti zakoni, ki zadevajo ustavo — in Dawesov načrt jo — z dvetretjinsko večino. V smislu londonskega dogovora pa je bilo povrh tega treba sprejeti zakonske načrte do 30. avgusta. V slučaju, da ne bi bili zakonski načrti sprejeti z dvetretjinsko večino, je bila vlada pripravljena kratkoma razpustiti državni zbor, nakar bi se zakonski načrti oktroirali in podpisala londonska pogodba. Prihodnji državni zbor pa bi bil odobril oktroirane zakone. Do tega pa ni prišlo, ker si je vlada od opozicionalcev pridobila z velikimi nofranjepolitničnimi koncesijami stranko nemških nacionalcev. Z njihovimi glasovi so bili ravno zadnji dan sprejeti zakonski načrti z dvetretjinsko večino. Vlada je takoj obvestila svojega poslanika v Londonu, da podpiše takozvani «londonski sporazum». Sprejetje zakonskih načrtov je zelo ugodno presenetilo Angleže in pa Amerikane.

Podpis londonske pogodbe. V petek, 30. avgusta ob pol 1 popoldan je bil v Londonu podpisan takozvani «londonski sporazum», ki se je bil dosegel po šesttedenskem zborovanju londonske konference. S tem je prenehala nesigurnost, ki je doslej vladal v svetovni politiki. Nevarnost novega vojnega klanja je hvala Bogu za daljšo dobo odvrnjena. Po petletnem medsebojnem prepiranjju je končno zmaga pomirljivost in miroljubnost. Brezdvomno je, da bodo temu sledili bolj časi.

Udeležite se Marijanskega kongresa v Ljubljani.

Nova HIŠA z gospodarskim poslopijem in zemljiščem okoli 11 jehov v bliž. Smarjanskih toplic na Dolenjskem naprodaj. — Kupni pogoji se zvedo pri prodajalcu JAN. CRTALIC, posest., Brezje 8, pošta št. Jernej na Dolenjskem.

NOVIČAR

Sestanek bivših vojakov.

Na željo mnogih mož, ki so prestali grozoto svetovne vojne na vseh bojnih poljanah in ki so že več let povpraševali in želeli sestankov tovarišev, so se sklicatelji odločili, da organizirajo sestanek vojakov iz svetovne vojne na priljubljenih Brezjah.

Že na predvečer sestanka, v soboto, so pripeljali ojačeni popoldanski vlaki stotine mož iz naše Slovenije. Polna cerkev mož in mladeničev, ki so prečuli vso noč v cerkvi, opravljajoč zahtevalne molitve in sv. spoved, je jasno pričala, kako se vsi ti možje zavedajo važnosti sestanka, ki je bil v prvi vrsti namenjen v zahvalo za vrnitev in molitev za padle tovariše. Z jutranjimi vlaki, na vozovih, peš in kolesih so začeli prihajati tisoči našega ljudstva, tako da se je zbralo do desetih do 8000 ljudi, med temi nad 5000 fantov in mož iz cele Slovenije. Svečanost tega pomembnega dne je otvoril bivši kurat, sedaj katehet g. F. Benač s krasnim pol ure trajajočim govorom, v katerem se je spominjal vseh padlih slovenskih sinov brez izjeme, nato je za hip govor prekinil, da je godba Dravske divizijske oblasti zaigrala svečano žalno koračnico. Dalje je povdarjal, kakšne skušnje nam je prinesla svetovna vojna in končal s prelepo molitvijo za skupno domovino. Med v srce segajočim govorom pa smo opazili v očeh marsikaterega starega borca solzo ganotja ob spominu na prestane bridke preizkušnje in na prerano padle tovariše. Po pridigi je opravil g. Bonač na prostem sv. mašo, pri kateri je svirala vojaška godba cerkvene pesmi. Po maši je godba zaigrala državno himno, nakar so opravili navzoči bivši kurati, 12 po številu, molitve za padle tovariše, nakar je improvizirani pevski zbor, sestojec iz samih bivših trpinov svetovne vojne, zapel pod vodstvom g. naduč. M. Jovana žalostinko »Blagor mu« n pretresljivo pesem naših vojakov »Oj Doberdob slovenskih fantov grob.«

Skupno zborovanje pod milim nebom je vodil kaplan g. J. Hafner. V svojem pozdravnem govoru je naglašal namen zborovanja, ki je pred vsem verski in dobrodelni. Za njim so govorili gospodje: Ivan Matičič, pisatelj knjige: Na krvavih poljanah, frančiškan p. Aljančič, bivši dobrovoljec-poročnik na solunski fronti, ki je tudi napravil umik preko albanskih gor, bivši major Martin Colarič, monter Ignacij Mihovec, gozdni uradnik Marijan Hann, rač. svetnik Jože Pirc in trgovec Rado Šturm. Za tem je predsednik zborovanja g. Hafner vprašal zborovalce, če žele, da se

1. v cerkvi na Brezjah obesi slika z javno zahvalo za božjo pomoč v vojni;

2. obvežejo se vsi zborovalci, vsak v svojem krogu delovati v korist tovarišem invalidom, slepcem, sirotam padlih tovarišev in gojiti bratsko vzajemnost med vojnimi tovariši;

3. že letos osnuje v vsaki župniji ali občini odbor, ki naj v teku enega leta postavi primeren spomenik ali ploščo z imeni padlih v vojski;

4. da se za točneje obratovanje in hitro izpeljavo teh nalog izvoli poseben centralni odbor;

5. še kedaj priti na tak sestanek, kdaj in kje;

6. in svrhu pospeševanja naštetih nalog ustanovi na prihodnjem zborovanju zveza vojakov iz svetovne vojne.

Navzoči zborovalci so vse predloge soglasno sprejeli, sklenili so tudi, naj se čez leto dni vrši zopet tak sestanek na Brezjah ter izvolili predsednikom odbora, ki bo skrbel za izvedbo stavljenih nalog g. Martina Colariča ter deset odbornikov. Nato je bilo zborovanje zaključeno.

Popoldne so se v nabito polni cerkvi vršile pete litanije Matere Božje. Po litanijah so zborovalci vzeli z veseljem na znanje pismene in brzoglavne pozdrave zadržanih tovarišev ter sklenili energičen poziv vladi, naj sprejme in izvede invalidni zakon ter se zavzame za vse žrtve vojne brez razlike.

Med tem, ko so nekateri odhajali na vlake, so drugi ostali v veseli družbi tovarišev. Ves čas je godba Dravske divizijske oblasti neumorno igrala. Posebno pozornost in veselje bivših vojakov iz Judenburga je zbudil pri naših fantih nad vse priljubljeni župan iz Judenburga in naš rojak g. J. Kleindienst, ki se je osebno udeležil slavnosti.

Tovariši vojaki so tudi nabrali lepo vsoto za slepe invalide ter spominsko sliko.

d Možje, fantje, vojaki, ki ste romali v nedejo na Brezje k Materi milosti zahvaljevati se za rešitev iz strašne vojne in jo prositi nadaljnega blagoslova — dr. Žerjavova brezverska »Domovina« oskrunja vaše romanje s temi besedami: »Tam na Brezjah pa se bodo zbrali medvojni verižniki in denuncijanti, nekaj političnih špekulantov ter maloštevilni zapeljanci.« Možje in fantje, ki ste veliko trpeli v vojski, dočim so gospodje, ki vzdržujejo »Domovino«, med vojno priveržili banke in po vojni ogromna podjetja — sami sodite. »Domovino« ven iz naših poštenih hiš.

d Za komisarja kmetijske družbe je bil namesto liberalnega župnika imenovan bivši poslovodeči podpredsednik kmetijske družbe, g. prof. Evgen Jarc.

d Ali še ne bo konca? Dva gosposka Orjunca v Ljubljani sta nasilno v avtomobilu odpeljala dve gospodični ter jih z revolverji v rokah prisilila do nespodobnih dejanj. Oba Orjunca sta bila aretirana.

d Nošenje orožja. Do 15. septembra morajo po naredbi notranjega ministra vsi lastniki kakršnegakoli strelnega orožja prositi veliko županstvo za novo dovolitev, da smejo orožje nositi. Velikemu županu priporočamo z ozirom na oborožene orjunske

tolpe, ki grožajo nedolžne ljudi, veliko natančnost v podeljevanju dovolilnic.

d Skandalozna podpora. Pod tem naslovom se hujuje »Kmetijski list«, da je minister dr. Kulovec za ponesrečence po zadnji poplavi v škofjeloški okolici dovolil samo 500.000 Din. Res, gospodje! Toda dr. Kulovec je dovolil vse, kar so mu pustili prejšnji gospodje pri vladi, ki so docela izpraznili državno kaso in celo to, kar je bilo kmetom namenjeno, pogнали bogvekam. To je prokletstvo centralizma, ki ste ga zgradili Vi. Sicer je pa dr. Kulovec od prve pomoči že poskrbel za daljnje vsote iz drugih virov in je naprosil druga ministrstva, da priskočijo na pomoč. V kratkem času svojega ministriovanja je pokazal več smisla za našega kmeta kot celo leto g. Pucelj, ki je v proračunu gledal največ in v prvi vrsti samo na srbskega kmeta.

d Niti groša! Liberalno učiteljstvo, ki zmerja naše ljudstvo po liberalnem časopisu in ki ga hoče na vseh straneh usuznjiti velesrbskemu svobodomiselstvu in brezverstvu, je našlo novo pot, kako se pririti med ljudmi do veljave, da bi svoje izdajalsko delo lažje vršilo. Na zborovanju v Krškem so sklenili, da se napravi v vsaki šoli šolski oder in ljudska knjižnica. Pri nas imamo v vsaki fari svoj dom in svoj oder, toda liberalni učitelj hoče svoj oder, kjer hoče nemoteno dobivati svoj sokolsko-svobodomiselni vpliv na mladino. In kar je najbolj sijajno — ta šolski oder naj plača krajni šolski svet z denarjem vernih staršev! Verni starši naj torej še sami plačujejo zapeljevanje svojih otrok po liberalnem učiteljstvu! Ta je pa lepa. Naši krajni šolski sveti: niti groša za te liberalne poskuse! Šola, ki hoče igrati, bo lahko v društvenem domu dobila boljši oder, kot se more postaviti v šoli, kdor pa noče igrati v društvu, dokazuje, da ima druge namene. — Dalje bo izdajala »Učiteljska tiskarna« najrazličnejše knjige, ki naj vse pridejo v šolske knjižnice. S tem hoče tiskarna dobro služiti! Krajni šolski sveti: dobro glejte pri proračunih, kaj je v knjižnici potrebno, kaj pa ni.

d Zvišanje plač duhovnikom. Duhovnik, ki nima nič bire, dobi mesečne plače 350 do 500 Din. Zato morajo mnogi stradati in hoditi raztrgani, če se jih dobri farani ne usmilijo. Če bodo plače povišane ali ne, ne vemo. Pravično bi bilo. Toda »Kmetijski list«, katerega voditelji so ljudje, ki imajo po več desetisočev mesečnih dohodkov na leto, že vpije, češ, naj dobijo invalidi. Prav: dobili bodo in vlada že izdeluje zakon v soglasju z invalidi, dočim se pod Puceljevim ministriovanjem morali stradati, Pucelj pa je vseeno bogat postal.

d Posestvo v Beljah, ki je svojčas pripadalo nadvojvodi Frideriku ter mu donášalo ogromne dobičke, upravlja danes država. Meri 86.000 johov. Prejšnja vlada pa je posestvo upravljala tako, da je bil vsako leto izkazan velik primanjkljaj. Ta-

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačvine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.
njlivo ali travnik. Če ne boš podpisal, ne dobiš
34

ko pišejo časopisi, da je n. pr. uprava napravila ribnik za 4 milijone dinarjev, edini skupiček, ki se je dobil iz tega ribnika, pa je znašal 30 Din. Ribe so vse poginile in so sedaj ribnik opustili. In podobnih stvari je več. Sedanji finančni minister je vzel železno metlo v roke in začel odločno čistiti.

d Izvanrednost v živinoreji. Posestnik Simon Prešern v Poljčanah ima šest let staro kravo, ki je breja petega teleta, tehta 725 kg in daje dnevno 16 litrov mleka. Omenjena krava je bila na razstavi v Studenicah najtežja in je dobila kot pristna marijdvorske pasme prvo darilo.

PISMO IZ AMERIKE.

(Konec.)

V Leadville nimajo Slovenci katoliške šole, sploh je pa coloradska denverska škofija revna na katoliških šolah. V celi škofiji samo 38 farnih šol in vendar je 258 cerkva. Zato pa naši otroci hodijo v javne šole, ki se ne ni brigajo za vzgojo. Po večini v vseh ameriških javnih šolah učijo učiteljice, moških je le malo. Ravno zato je pa križ te otroke priučiti na red in jih vsaj malo krščansko vzgojiti. To bi ne bilo težko, ako bi bili starši dobri, a kaj, ko jih polovica več ne izpolnjuje verskih dolžnosti. V Leadville je glede tega dobro, zato ker smo oddaljeni od vsega sveta in če pride kak zapeljivec, kak liberalni ali brezverni agitator med tukajšnje Slovence, ga takoj poženo možje, ki se zbirajo v Zaitzevem salonu. Al' je moral hitro ubirati po Chesnut agitator za Glas svobode, ko so ga možje vrgli na cesto iz našega salona.

Otroci so se kljub temu v 3 mesecih lepo pripravili na prvo sveto obhajilo, ki je bilo na binkoštno nedeljo. 50 otrok je ta dan prejelo prvokrat svojega Gospoda.

29. junij, letos ravno nedelja, je bil pa za celo naselbino slovesen dan. Prišli so namreč zopet škof iz Denverja. V prelepi procesiji so ukorakali prvič v novo slovensko cerkev. Škof so najprvo blagoslovili tri oltarje, velikega sv. Jožefa in dva stranska oltarja Marije, Matere milosti in sv. Frančiška serafinskega. Nato so darovali na velikem oltarju sv. mašo. Potem so pridigovali, imeli birmo za 110 otrok.

Okrog cerkve in župnišča je polno mlajev in zelenja, tako da so škof pri kosilu dejali, da je od lanskega leta zelo veliko drevja zraslo. Škof so bili zelo veseli lepega sprejema in zadovoljni s cerkvijo in ljudmi. Seveda škof ne znajo slovensko, po rodu so Holandec, govorili so angleško, ker večina tukajšnjih rojakov razume ta jezik. Ko so se odpeljali, jim je zopet za odhod pritrkavalo. Sedaj ne bo škofa več v te kraje 3 ali 4 leta.

13. julija je pa društvo »Zarja svobode« imelo zopet veliko slovesnost. Popoldne ob 2. uri je bila blagoslovljena zastava in nato so vsa društva napravila parado po mestu z godbo in pevci Matta Jermana iz Pueblo na čelu.

27. julija je pa vseslovenski katoliški shod v Pueblo pod predsedstvom generalnega načelnika K. S. K. J. Antona Grdina. Puebljani že obetajo, da bodo gostom napravili krasen sprejem in da bodo zato skrbeli, da bode shod eden najkrasnejših v

Ameriki. Tudi od nas bo šlo nekaj zastopnikov.

Vreme tu v Coloradi je krasno. Dežja že ni bilo 1 mesec. Za dež se tudi nihče ne zmeni. V mestu imamo dosti dobre in mrzle vode, ki je napeljana iz dveh gorskih jezerov. Vsaka hiša ima pripravo iz gumija, da škropi vrtove, grmovje in drevesa. Kmetje — tukaj jim pravijo farmarji — pa z velikim trudom napeljejo na svoja polja iz dalnjih hribov vodo za namakanje. Ker pa ni vode in ker dežja ne bo 3 ali 4 mesece, so cele planjave podobne puščavi, kjer ne raste drugega kot divji pelin. Po hribih in gorah okoli so pa neizmerni zeleni gozdi in po njih polno gorskih jezer, kjer pa vse rastlinstvo izvrstno vspeva, tudi če celo poletje ne bo dežja. V te gozde zahajajo Leadvilljani in love ribe po jezerih in streljajo divjačino. Vsaki dan, ob nedeljah popoldne pa še prav posebno, najdeš na stotine ljudi, ki prepevajo, pečejo ribe in jance, zraven pa v gorskem svežem zraku daleč od mesta in pohibicijskih agentov prav pridno zalivajo svoje želodce s pristno kalifornijsko rdečo, rmenno in belo kapljico. Ampak pripoznati po moram, da ga Amerikanec po pameti pije in ne vpije, kriči in se ne začne pretepiti kot včasih pijanci v naših krajih.

Ko boste dobili v roke to moje pismo, mene ne bo več v Leadville ampak nekje drugod na drugi službi, a za sedaj še ne povem, kam jo bom mahnil. — Pozdravljeni! Rev. John Miklavčič.

d Za dijake je dovolil železniški minister Sušnik popust na železnicah, ko se peljejo nazaj v šole.

d Pozor na razne agente! Po deželi hodijo razni sleparji, ki se izdajajo za agente raznih tvrdk, sprejemajo naročila in denar. Ljudi opozarjamo, naj nikar preveč ne zapajo, v nobenem slučaju pa naj ne dajejo denarja.

d Načelnik policije kradel. V Subotici je prejšnja vlada trpela načelnika policije, ki je kradel. Ker je to rokodelstvo izvrševal tudi za časa nekega svojega bivanja v Parizu, je pariška policija prosila velikega župana v Subotici, naj ji izroči dičnega načelnika. Podobnih ljudi je prejšnja vlada celo množico držala na visokih mestih.

d Velika nevihta v žužemberški okolici. V ponedeljek po sv. Jerneju je bila v Žužemberku in okolici silna nevihta in toča, ki je je bilo na nekaterih krajih nad pol metra na debelo. Toča je bila izredno debela in med groznim pišem in nalivom pobijala strešno opeko, šipe pri oknih, oklestila in oropala vinske trte vsega zelenja in tudi sadno drevje zelo. V četrte ure je bila vsa pokrajina kakor s snegom pokrita in uničeno je bilo vse delo in ves trud ubogih kmetov in vinogradnikov. Ljudstvu se obeta lakota. Kaj, če bi bila to šiba božja in kazen za ostudne kletve, ki so se prejšnji večer čule v trgu o katerih so rekli ljudje, da takega preklinjanja še niso čuli in tudi take toče ne doživeli kot je bila drugi dan? Žal, če so radi njih nedolžni tepeni.

d Smrtne nesreče v pennsylvanjskih premogokopih (Amerika) so usmrtili v času od 1916 do 1922 očete od 4055 otrok. Po izkazih odškodninskega urada države Pennsylvanija je bila povprečna starost teh

otrok šest let in 34 tednov. Odškodnina, izplačana materam teh sirot poteče po 300 tednih. Odškodnina vsakemu otroku se izplačuje do 16. leta ali zelo redko znaša dva dolarja na teden. To najbolj dokazuje, s koliko krvi in življenja naši izseljenci služijo dolarje za svoje družine.

d V Ljubljani je utonil prejšnji teden tapetnik Rudolf Koren. Prevrnil se mu je čoln.

d Do mrtvega je povozil pri Velikem gabru na Dolenjskem neki vojaški avtomobil 73 let starega posestnika in mlinarja Janeza Jakliča.

d Zločin na Goriškem. V Avčah na Goriškem je gospa Gabrijelčič odpovedala gostilno in trgovino nekemu Antonu Luschitzky-mu, k jo je imel od nje v najemu. Tisti večer, preden bi moral izprazniti prostore, je povabil gospo Gabrijelčič in njeni dve hčeri na večerjo. Luschitzky je med večerjo potegnil pištolo ter ustrelil na gospo Gabrijelčič, ustrelil hčerko Gabrijelo omoženo Gorjup, ki se je mrtva zgrudila na tla, pomeril tudi na drugo hčerko, Klavdijo, namesto katere pa je zadel svojo ženo. Morilec je nato legel v posteljo ter pognal sebi strel v glavo, pa si je najbrže izbil le oko.

d Jerančič, ki je obtožen, da je spomladu ustrelil v Ljubljani blagajničarko iz kina Tivoli, pride pred prihodnjo poroto, ki se odpre 9. septembra.

d Ukradena krava. V noči od 27. na 28. avgusta je bila ukradena krava iz hleva Jožeta Zagorca, kamnoseka v Bršljinu pri Novem mestu. Krava je rdeče barve, ima na križu belo liso, lepo rožno veliko vime, ker je pred tednom odstavila tele. Vredna je okrog 4000 Din. Sledi kažejo proti Stični na Dolenjskem. Kdor bi tatvino izsledil, naj proti nagradi 200 Din obvesti bližnjo orožniško postajo ali pa lastnika v Bršljinu.

d Tatvina. Od Sv. Križa pri Litiji se nam poroča: Neznani tatovi so v noči od 10. do 11. t. m. vkradli Karolu Vidrihu kravo iz hleva. Vse poizvedovanje je ostalo brez uspeha. 27. t. m. zgodaj zjutraj pa so okradli trgovca Humerja. Odnegli so mu za čez 100.000 K blaga. Naravno je, da so ljudje zbegani. Naj bi oblast raznim postopacem, ki se vedno vlačijo tukaj skozi, bolj stopila na prste. Gg. porotniki naj imajo pa tudi malo manj obzira na take delamržne svotati. Če bo šlo tako naprej, bo nastala pri nas druga Albanija. Ironija pa je, da so v hiši, kjer stanuje Humerjeva prodajalna, nastanjeni orožniki. Ali je to predrzno ali smešno — žalostno je na vsak način.

MED BRATI IN SESTRAMI.

Marijanski shod v Logu pri Vipavi. Na željo goriškega knezonadškofa dr. Sedeja se vrši dne 2. in 3. septembra t. l. v Logu pri Vipavi shod vseh slovenskih Marijinih družb. Prireditelj je strogo verskega značaja. Preskrbljeno je, da bo pri službi božji oba dneva pela vsa cerkev. Slovesno sv. mašo bo daroval sam knezonadškof.

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Toča. V soboto, 23. pr. m. je klestila po tolmniskih hribih grozna toča. Poljski pridelki so večinoma popolnoma uničeni. Težko prizadete so občine Avče, Čepovan, Podmelec, Nemški Rut, Logaršče, Stržišče, Bukovo in vasi ob Kajci.

Dr. Henrik Tuma, odvetnik je moral zapustiti Gorico, kjer je deloval več desetletij. Ital. vlada mu je odklonila prošnjo za državljanstvo. Z njim so izgubili goriški Slovenci izredno delavnega in sposobnega moža. Kakor znano je bil dr. Tuma dolgo časa goriški dežel. poslanec. V mladih letih je pripadal slogaški, kasneje napredni stranki, koncem koncev pa se je odločil za socializem. Dr. Tuma se je veliko udeleževal na političnem, gospodarskem in kulturnem polju. To zadnje mu je priborilo ime, ki bo ostalo trajno združeno s kulturo slovenskega naroda. Velike vrednosti so njegovi spisi, ki jih je priobčeval v raznih listih. V Gorici nosita dve hiši, ki jih je dal sezidati dr. Tuma njegove značilne napise. Eden se glasi: »Svoja hišica, svoja voljica«, drugi pa: »Bog da, Bog vzame«. Dr. Tuma se bo naselil v Ljubljani, kjer namerava nadaljevati svojo odvetniško prakso.

Sloven. poslanec dr. Besednjak se je 20. preš. m. udeležil pogreba umorjenega poslanca Matteottija, vsled česar so ga laški nacionalistični listi grdo napadli. O Matteottiju poroča v tržaškem »Malem listu« bivši sloven. poslanec Šček, ki je s pokojnim večkrat v Rimu govoril in s katerim sta v Rimu nad eno leto skupaj stanovala v nekem hotelu, da se je zanimal za Slovence in Hrvate in da je stal vedno na stališču enakopravnosti ter da je obsojal krivično ravnanje rimskih vlad z njimi. »Posebno hvaležnost«, tako piše Šček, pa smo dolžni Matteottiju zaradi njegovega nastopa v prid našim poslancem v vprašanju izmenjave denarja. Takrat se je nahajala v Genovi in v Rimu deputacija slovenskih bankirjev in prvoboriteljev, ki so se borili v prid Jadranske banke za 16 milijonov, ki smo jih pa mi, kar nas je stalo na stališču ljudstva proti izkoriščevalcem, zahtevali za zadruge. Ob tej priložnosti se je Matteottijev klub čisto pravično postavil na stran ljudskih zadrug in posojilnic. Zato pa je razumljivo, da je dolžnost hvaležnosti narekovala dr. Besednjaku, da ga spremlja na poslednji poti.

VOJAŠKE ZADEVE.

Vprašanje: Imam mater vdovo in dva brata, ki sta oba že odslužila svoj rok pri vojakih. Jaz, tretji in najmlajši sem bil letos potrjen za polni rok 18 mesecev. Ali imam pravico do skrajšanega roka? I. P. V.

Odgovor: Če sta oba vaša starejša brata služila polni rok, tedaj imate kot tre-

ti pravico do skrajšanega roka (9 mesecev). Ako pa je eden izmed bratov služil skrajšan rok, boste pa morali služiti polni rok. Prošnjo za skrajšan rok je vložiti pri poveljstvu pristojnega vojnega okrožja.

Vprašanje: Ali ima moj drugi sin, ki služi pri vojakih pravico do skrajšanega roka? Prvi sin je služil polni rok. Oče je služil kot črnovojnik dve leti in je pri vojakih umrl. V mirnem času oče ni bil vojak. F. K. G.

Odgovor: Drugi sin nima pravice do skrajšanega roka, ker je en sam član družine pred njim služil polni rok. Očetova črnovojniška vojaška služba se ne smatra za »polni rok«.

Vprašanje: Rojen sem leta 1902. Letos sem bil potrjen. Imam enega brata, ki je služil 18 mesecev. Plačujemo 23 dinarjev neposrednih davkov. Ali imam pravico do skrajšanega roka? J. M. B.

Odgovor: Le če je tudi vaš oče služil polni rok, imate pravico do skrajšanega roka. Če pa oče ni služil, ali pa samo 8 tednov, tedaj pa nimate te ugodnosti. Po vojaškem zakonu ima tretji družinski član pravico do skrajšanega roka, ako sta pred njim dva zaporedoma služila polni rok.

Vprašanje: Ali ima posinovitlenec tudi pravico do oprostitve kot hranilec svojih posinoviteljcev. J. O. J.

Odgovor: Posinovitlenec ima načeloma pravico do istih ugodnosti v slučaju da hrani posinovitelja, kakor drugi hranilec. Vendar mora prosilec, ki reflektira na vojaške ugodnosti za posinovitlenca vselej s sodnijskimi listinami dokazati, da je dotičnega posinovitelja najmanj 5 let prej, predno je bil rekrut potrjen.

Opomba. Nekateri dopisniki so silno nepotrepežljivi, če na vprašanja o vojaških zadevah ne prejmejo takoj odgovora. Vsi ti naj si zapomnijo: 1. da se na vprašanja odgovarja po istem redu, kakor jih uredništvo prejema in 2. da mora biti vprašanje najkasneje v soboto zjutraj v uredništvu, ako naj se odgovor objavi že v prihodnji številki.

NAŠIM RODBINAM priporočamo našo domačo Kolinsko cikorkijo, izvrstni pridatek za kavo.

Poročni prstani

14 kar. zlato
6 kar. zlato
ame. ik. dublé

vedno v zalogi!

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova 1
Šelenburgova 7

POLITIČNI ZAPISKI

p Občinske volitve na Jesenicah. V nedeljo so se vršile na Jesenicah občinske volitve. Dobili so SLS 15 odbornikov, JDS 7, narodni soc. 3, komunisti 4, socialisti 3, radikali 1.

p Razdor v liberalni stranki. Če dr. Žerjav prime v roko cekin, postane d..., je rekel nekoč pokojni dr. Tavčar. Nobena Tavčarjeva beseda ni tako resnična kot ta. Dr. Žerjav je prišel k Agro-merkurju, to je bila nekaka centralna blagovna zadruga. Šla je v franže z velikimi izgubami. Dr. Žerjav je prišel k liberalni stranki, ki je bila do tedaj enotna in disciplinirana. Kakor hitro je bil Žerjav zraven, je začela razpadati in se cepi še danes kar naprej. Najprvo so se odcepili narodni socialisti, potem samostojneži, nato radikali in danes se zopet cepi ostanek dr. Žerjavove garde. Najzvestejši njegovi pristasi odhajajo v Davidovičev tabor, med njimi celo bivši minister dr. Kukovec, ki piše, da je treba vreči boj proti klerikalizmu v staro ropotarnico in se znajti v skupnem delu za državo. Če bi dr. Žerjav ne imel »Jutrca« in »Slov. narodca«, bi celo sam razpadel na več strani.

p Svarilo. Angleško poslaništvo v Parizu je poslalo angleškim trgovcem svarilo, naj se ne spuščajo v kupčije z Rado Pašičem, sinom starega Pašiča, češ, da so te kupčije nevarne. — Angleško poslaništvo ve, da se bo sklenil zakon proti korupciji in bo treba dokazati, odkod premoženje, sicer se bo zaplenilo.

p Pokrajinski namestnik na Hrvatskem. Prejšnja vlada je razdelila celo državo na »oblasti«, katerim na čelo je postavila velike župane, ki pa v veliki večini niso mogli uradovati, ker ni bilo ne prostorov ne uradništva. Da se ta zaletelost prejšnje vlade odpravi, so začasno na Hrvatskem postavili zopet pokrajinskega namestnika, v Ljubljani pa itak veliki župan opravlja skoro vse posle za celo Slovenijo, le v nekaterih stvareh ga nadomestuje v Mariboru okrajni glavar dr. Vodopivec.

p »Narodni gospodar«, ki izhaja v Mariboru, je list radikalne stranke ter proslavlja Pašiča in sokole. Za poštenega Slovenca je stvar jasna: Proč s tako kugo iz naših hiš!

p Zakon proti korupciji dela Pašičevcem in Pribečevancem sive lase. Zakaj že doslej so se v raznih ministrstvih odkrile

(Dalje glej na naslednji strani spodaj!)

Schicht

Pravo
Schichtovo milo z znamko „Jelen“

varuje Vaše drago perilo. Pri nakupu pazite na ime
„Schicht“ in na znamko „Jelen“!

NAZNANILA

Udeležnike Marijanskega kongresa opozarjamo, da bo eden prihodnjih »Slovenec« prinesel natančen vozni red vseh posebnih vlakov in spored, kako se razvrščati pri sprevodu. Vsak udeležnik naj si vse, kar si mora zase zapomniti, izpiše iz »Slovenca«.

VSEM ODSEKOM!

V dneh 6., 7. in 8. septembra se bo vršil v Ljubljani prvi slovenski Marijanski kongres. Iz načel, ki so temelj orlovski organizaciji in nje vzgojnemu delu med slovensko mladino, jasno sledi, da mora pri tej veliki verski manifestaciji za Marijo uprav orlovska mladina krepko in številno sodelovati. — Vsled tega pozivamo vse brate v Sloveniji, da pridejo v dneh kongresa v čim večjem številu v Ljubljano, kjer bodo najlepše obhajali naš orlovski praznik, rojstvo Marijino. Zlasti naj se udeležijo govora za mladeniče v frančiškanski cerkvi dne 7. sept. ob 4. uri popoldne in dne 8. sept. ob 10. do 12. ure zborovanja za može in mladeniče v Ljudskem domu. — Ljubljanski odseki naj v smislu § 31 Poslovnika za orlovski praznik prejmo skupno sv. obhajilo in sicer kolikor mogoče vsi skupno že v nedeljo 7. sept. ob pol 8. uri v Križankah. — Udeležba je v vseh treh dnevih brez kroja z znakom! — Kjer bi le malo bratov od odseka ostalo v teh praznikih doma, se praznovanje 8. septembra v smislu Poslovnika lahko preloži na poznejšo nedeljo.

Predsedstvo O. P.

n Petje pri I. Mar. kongresu. Vabimo vse pevke in pevce, da se udeležijo skupne vaje, ki bo 7. sept. (v nedeljo) ob pol 3 v vel. dvorani v križankah. Peli bomo pred posvetitvijo: Rihar - Srce Marijino z besedilom, ki ga je nalašč za to priliko priredil kan. dr. Merhar, po posvetitvi pa Marija, Mati ljubljena iz Cecilije. Note smo poslali vsem onim, ki so se priglasili, drugi jih dobe pa v Ljubljani v Pevski zvezi, Miklošičeva cesta 7, in pri skupni vaji. Med sprevodom bomo peli v mnogočnem zboru litanije M. B. in lahke Marijine pesmi. Prinesite s seboj »Slava Brezmadežnici«. Prosimo vse pevke in posebnih pevce, da se nam pridružijo. Nobena še tako goreča molitev ne doseže navdušene pesmi. Bolejši človek približa Bogu z lepo pesmijo kakor pa s tiho molitvijo, zato upamo, da bodo stotine gorečih src zliše takrat svoje molitve v našo skupno pesem.

n Občni zbor Orlovske podzveze. Dne 28. septembra 1924 se vrši v Ljudskem domu v Ljub-

tako grde zlorabe z državnim denarjem, da bodo gospodje cvillili, ko bo zakon uveljavljen. Takrat se bodo odgrnile zavesе nad vojno odškodnino, agrarno reformo, dobrovoljci, državnimi dobavami itd. Vsaj nekoliko se bo razkrilo, zakaj morajo ljudje toliko davka plačevati, država pa ima vedno prazne kase.

p G. poslanec Kranje sprejema stranke svojega volilnega okraja (Celje-Vransko), ako skupščina ne zboruje, vsako sredo od 9—12. ure popoldne v tajništvu SLS v Celju, hotel Beli vol. Kdaj zboruje skupščina, razvidite iz časopisov. Na g. poslanca se obračajte le v tem času,

ljani ob 9. uri zjutraj redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: Ob 9. uri sv. maša v kongregacijski kapeli Sv. Jožefa. Ob pol 10. uri začetek občnega zbora v Ljudskem domu, in sicer: 1. Citanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo predsedstva O. P. 3. Poročilo preglednikov računov. 4. Volitve: a) predsedstva, b) razsodišča, c) preglednikov. 5. Predlogi predsedstva O. P. 6. Samostojni predlogi odsekov. 7. Služajnosti. V smislu § 245 Poslovnika ima vsak odsek na občnem zboru en glas in sicer glasuje po svojem zastopniku, ki se mora izkazati predsedstvu pred otvoritvijo občnega zbora s pismenim pooblastilom. Udeležijo se pa sme občnega zbora in posegati v razgovor vsak član, kateregakoli orlovskega odseka. § 246 Poslovnika pa določa, da je vsak odsek dolžan udeležiti se občnega zbora; ako je to nemogoče, se mora pismeno opravičiti in navesti za to vzroke. Samostojni predlogi od strani odsekov morajo dospeti na predsedstvo O. P. vsaj en teden pred občnim zborom, ker se bodo sicer ti le tedaj obravnavali ako jim prizna občni zbor nujnost. — Predsedstvo O. P.

n Prihodnja seja Okrajne kmetijske zveze v Novem mestu bo v torek, 9. septembra t. l. ob 9. uri v tajništvu SLS v Novem mestu.

n Izvršilni odbor Okrožja kmetijskih zvez v Novem mestu ima sejo v torek 9. sept. ob 9 uri dopoldne v tajništvu SLS v Novem mestu.

n Velike javno tombolo bo priredilo Slov. kat. izobraževalno društvo na Ježici v nedeljo dne 21. sept. t. l. Na to opozarjamo že danes vse svoje prijatelje, da si čimprej kupijo tablice, ker je njih število omejeno, dobinki pa so zelo dragoceni.

n Občni zbor »Zveze bivših salezijanskih gojencev« se vrši o priliki posvečenja nove cerkve na Rakovniku v nedeljo dne 7. sept. ob 10 dop. v Rokodel. domu (Komenskega ul. 12) Udeležba za vse člane obvezna. Priglasje za udeležbo sprejema tajnik kot v okrožnici navedeno. Pravico do polovične vožnje imate udeleženci se Marijanskega kongresa. Izkaznice se dobe pri župnih uradih ali na Rakovniku.

n Podružnica SDZ za ribniški okraj ima dne 8. septembra ob 9. dopoldne izredni občni zbor v društveni dvorani.

n Podružnica SDZ za ribniški okraj priredi v soboto dne 6. septembra zvečer in v nedeljo, dne 7. septembra ob 8. popoldne ob priliki petnajstletnice njene ustanovitve dramsko predstavo »Dom« in vabi vse k občini udeležbi.

n Škofija Loka. Na notranjih šolah uršulink: osnovna in meščanska šola ter žensko učiteljske se začne redni pouk v ponedeljek dne 15. septembra ob 8. uri. Šolska sv. maša v nedeljo dne 14. septembra ob 9. uri je za vse učence brez izjeme strogo obvezna, zato morajo biti vse gojenke dekliškega zavoda v soboto dne 13. septembra, do večera v zavodu. — Vse našteje šole imajo glasom razpisa prosvetnega ministrstva z dne 8. avgusta t. l., št. 7601, pravico javnosti.

DRUGO NEDELJO, 14. SEPTEMBRA VSI NA DOBROVO NA ZADNJI ROMARSKI SHOD IN NA ORLOVSKO PRIREDITEV!

n Romarjem se naznanja, da bo shod na Mali Šmarcu z božjo službo v Novem Lurdu pri St. Jerneju.

n Obiskovalcem letošnjega velesejma v Ljubljani, ki so darovali za dom slepih otrok, kakor tudi vsem, ki so k temu nabiranju pripomogli, da se je nabralo čistega 3.500 Din, se Slov. kršč. žen. zveza najpriširšeje zahvaljuje. — Za odbor: Terezija Koširjeva.

n Sprejemaje pripravnikov v finančno stražo. V finančni kontroli v Sloveniji je popolniti večje število pripravniških mest. Pogoji za sprejem so določeni v členu 36. Zakona o organizaciji finančne kontrole, Uradni list št. 109 iz leta 1922. Podrobne informacije prejmejo prosilci pri oddelkih finančne kontrole. — Oblastni inspektorat finančne kontrole v Ljubljani.

n Opozorilo brezposelnim! Državna borza dela v Ljubljani naznanja vsem brezposelnim brez razlike spola, če so oni ročni, duševni ali navadni (nekvalificirani) delavci, da se kot taki osebno ali pismeno pri-glašajo pri Državni borzi dela. Osebno se je priglasiti onim, ki bivajo v mestu ali okolici one Borze dela v katerega delokrogu bivajo in jim je pri vpisu predložiti potrebne potrebne isprave (delavsko knjižico, spričevala, domovinski list i. dr.). Onim pa, ki

javijo svoj prigras pismeno, je navesti natančno ime in priimek, bivališče, rojstno leto, stan, (samski, oženjen) število nepreskrbljenih otrok, pristojnost, poklic (da-li je specialni delavec in v čem), kakšno plačo zahteva, koliko časa je brez dela ali službe in kje želi delo. Nepravilne navedbe brezposlenca izključujejo od posredovanja dela.

n Nova avtomobilna proga. V tekočem tednu otvorijo združene občine Črna in Mežice novo avtomobilno progo in sicer: Črna—Mežice—Prevalje. Omnibus bo odpeljal iz Črne po 4. uri zjutraj in pripelje v Prevalje kolodvor k jutranjemu vlaku ob 5. uri 15 minut. Ob 8. uri 30 minut se vrne iz Prevalj v Črno kamor dospe okoli 9. ure 30 minut. Popoldne odhaja iz Črne ob 14. uri 30 minut, dohod v Prevalje kolodvor ob 15. uri 30 minut, odhod Prevalje kolodvor ob 18. uri, prihod v Črno ob 19. uri. Z otvoritvijo te proge se ustreže v največji meri potrebam domačega prebivalstva, trgovstva in posebno še turistom, katerim se nudi sedaj prilika v najkrajšem času iz Kamniških planin posetiti Pe-co Uršulo itd.

PODSENTJURIJ-IZLAKE.

(25letnica mlekarske zadruge.)

Izredno slavnost bomo tu obhajali prihodnjo nedeljo 7. t. m. Tukajšnja mlekarska zadruga bo praznovala svojo petindvasetletnico. Dolga doba koristnega in plodonosnega delovanja v prid ljudstvu. Najlepsi in trajni spomenik si je mlekarica postavila s svojim lepim in velikim poslopijem. Zato je primerno, da se spomni zaslužnih svojih ustanoviteljev. Svoj srebrni praznik bo praznovala na sledeči način: ob 10 sv. maša za umrle ude. Po službi božji slovesno zborovanje pred mlekarico. Slavnostni govornik dr. J. Basaj, pride iz Ljubljane. Popoldne ob 2 litanije z blagoslovom, nato prosta zabava v lepih naših toplicah. Bogat spored lepe zabave in godba. Občinstvo opozarjamo na velik srečolov, med drugim 2 hleba sira. Zanimanje je veliko. Vabljeni ste vsi domačini in okoličani, da se udeležite te lepe prireditve. Na svidenje!

POLJANSKA DOLINA.

(Prireditve za dijaško menzo.)

Kakor lansko leto, tako vprizorijo tudi letos naši akademiki na več krajih Poljanske doline dramske predstave, ki bo njih čisti dobiček namenjen »Dijaškemu podpornemu društvu v Ljubljani«. To društvo vzdržuje v Ljubljani menzo, ki se v njej hrani okrog 130 naših akademikov, večinoma za znižano ceno ali brezplačno. Ker je za ves naš narod in za našo dolino še posebej velike važnosti, da imamo mnogo naših inteligentov, zato je v našem interesu, da to dijaško podporno društvo prospera. Vsled tega vljudno vabimo cenjeno občinstvo, da se teh predstav udeleži ter s tem pomore našim akademikom, ki se morajo v sedanjih dragih časih boriti z velikimi težkočami. Živil letos v naši dolini radi previsokih prevoznih stroškov ne bomo pobirali, mesto tega prosimo o priliki teh prireditve tem številnejše udeležbe. Darovi in preplačila se hvaležno sprejemajo. Predstave se bodo vršile takole: 31. avgusta ob treh pop. v Poljanah, 8. sept. ob treh pop. v Lučinah, 14. septembra ob pol štirih na Trati. Natančnejši spored je razviden iz vabil.

IZ DOBROVE.

(Romarski shod.)

Pri romarski cerkvi M. B. na Dobrovi pri Ljubljani smo dobili letos na Vel Šmarcu dva lepa nova bronasta zvonova. Romarji, ki imajo med šmarčnimi mašami ob sobotah zvečer in ob nedeljah zjutraj priliko za sv. spoved, zopet z veseljem prihajajo na staro in slavno božjo pot k Materi Božji v »Leščenjve«. Posebno številnega obiska pričakujemo letos na zadnjem romarskem shodu dne 14. septembra, ko se bo vršila popoldne tudi orlovska prireditve.

SIROM · DOMOVINE

SLOVENCİ IZ MEERBECKA.

(Poziv občinskim uradom.)

Pred kratkim smo dobili poročilo, da nas pride gospod Kalan zopet obiskat. Bog daj, da bi se uresničila naša prošnja in da bi se tesneje združili z domovino. Po razpadu Avstro-Ogrske zahtevajo tukajšnje oblasti od nas nove domovinske liste. Veliko smo že prosili občinske urade na Slovenskem s priloženim denarjem v frankih ali goldinarjih, ker marka še ni bila stalna. A žal, da so uradi tako malo zanimajo za svoje brate; le nekateri občine so storile svoje dolžnost, druge pa niti odgovora ne dajo. Od 1. aprila t. l. je zelo strogo in vedno grozijo s kaznjami. Vprašamo občinske uradnike, ali imate še kaj solutja s svojimi po svetu trpečimi brati? Prosimo občinske uprave, da v ta namen nekaj store. Ako se bojijo, da bi ne dobili stroškov nazaj, naj se obrnejo z vsem na Slov. katoliško društvo sv. Barbare, Meerbeck. Kr. Mörs, U. Strasse 19, Deutschland, ki je vedno na razpolago. Prosimo tudi, da naj se upoštevajo vdove s priloženim ubožnim listom, da se jim izda vsaj nekoliko domovinski list brezplačno. — Pošiljamo srčne pozdrave vsem rojakom Slovenije. Bog živi!

LINTFORT NA NEMSKEM.

Dne 27. julija tega leta je praznoval Slovensko katoliško društvo sv. Barbare v Lintfortu blagoslovljenje nove krasne zastave. Slovesnost se je pričela s skupnim sv. obhajilom, katerega so se udeležili vsi društveniki. Od 11 do 1 je bil sprejem povabljenih društev, katerih je prišlo 12. Potem je bila v župnijski cerkvi slovesna popoldanska služba božja. Govoril nam je v nemškem in slovenskem jeziku krasno besede o življenju sv. Barbare in o pomenu društva gospod rektor Heggenkötter kateri je vsem Slovincem tukaj dobro znan in od vseh zelo spoštovan. Po večernicah se je pomikal volkanski sprevod po različnih ulicah, ki so bile s slavaloki prepredene, nazaj v dvorano Gabel. G. Franc Bablić iz Hochheide kot predsednik slovenske katoliške zveze tukaj na levem remskem bregu je pozdravil v imenu zveze vse navzoče. Po pozdravu predsednika društva iz Meerbecka Jožefa Zajca je govoril gospod vikar Teasunder iz Gladbecka. Za njim so govorili vsi predstojniki.

KRSKO.

(O posredovalnih uradih.) Dasi smo Slovenci v novi državi, vendar aktivamo še mnogo dobrot iz ustanov, ki jih je bila prejšnja država v življenje obudila. Od raznih takih ustanov imamo danes v mislih posredovalne uradec pri občinah. Vpeljani so bili na Kranjskem, kjer delujejo ti uradi že kakih 12 let. Ker so se jako dobro obnesli, je želeli, da bi naša SHS po zgledu te specialne kranjske postave in kranjske ustanove ustvarila enak zakon za vse Jugoslavijo, osobito dokler ne dobe posamezni avtonomni deli SHS zakonodajalne moči za take specialne delne ustanove, kakršni so posredovalni uradi. Jedro teh uradov je posredovati pri malih prepirih, zlasti pri prestokih zoper varnost osebnosti in časti. To je glavna naloga posredovalnih uradov. V tej zadevi splošnoje ti uradi že 12 let svoje dolžnost in se menda v tej delavnosti odlikujejo skoro gotovo pri vseh kranjskih občinah. Ti uradi obstoje iz treh občinskih odborov, ki jih izvoli vsakokratni občinski zbor za dobo svoje funkcije. Iz svoje srede s ti posredovalke izvolijo svojega predsednika, kateremu pripada glavna naloga, da se trudi in priznava strankam, ki se tožijo, da se poravnajo in potolažijo, in da tožitelj odneha od tožbe itd. Recimo: sosed se razpre s sosedom, sosed se razkorajči na sosedu. Pri sodniji je bila tožba vložena ali naravnost, ali po odvetniku. Vložba tožbe je že nekaj stala; kaj nekaj, veliko je stala, ako je odvetnik vložil za tožitelja. Sodnija je pa tožbo najprej odstopila posredovalnemu uradu, ki skuša doseči poravnavo, najprej v stvarni zadevi in potlej v tej zadevi, kdo bo plačal te nastale stroške, osobito odvetniški ekspanzar. Ako se to uradu posreči, zadovoljni so vsi: toženec, tožnik in sodnija. V nasprotnem slučaju razpravlja pa sodnija. Ta pa večkrat obsodi toženo stranko. V tem slučaju so stroški veliki. V nekaterih občinah posredovalni uradi tako izborni delujejo, da imajo

od te strani male posla. Med te urade smemo menda brez pretiravanja prištevati posredovalni urad pri krški občini. Tukaj opravlja ta težak posel z veliko potrpežljivostjo že 12 let g. Jurij Adlešič, nadučitelj v pok. Z veliko vnebo in ljubeznijo do bližnjega poravnava teden za tednom vsako sredo stranke, ki so si radi žaljenja prišle navzkriž. Zda on tolaži tožnika, da toženec ni tako hudo mislil, zdaj prigovarja slednjemu, da privošči nasprotniku lepo besedo. Vse mu služi s najboljšim namenom v svrhu doseženja mirne poravnave. Bog mu plačaj trud!

DOLENJSKI POPOTNIK.

(Zidava društvenega doma v St. Vidu.) Danes torbico na rame, palice v roke in hajdi po državni cesti proti Karlovu. Proti poldnevni spoznam, da imam suho grlo in prazen želodec. Ko je primaham v prvo vas — bil je slovec St. Vid — vidim na voglu neke hiše pihastega vola. Aha, tukaj je mesnica, gotovo bo tudi juha. Stopim noter. Gospodinja mi je postregla s dobrim in cenim kosilom. Še nisem bil gotov s kosilom, ko pridiva v gostilno star mož na pokrepiču. Po kratkem molku vsa prišla v živahen pogovor. Med pogovorom pokazem skozi okno na delavce, ki so neki zid razkopavali. Kaj pa tukaj nameravajo, poharam moža. Okrog pokopališča bodo zid oleskali, kar je bilo že davno potrebno. Pravijo, da bo popravek okrog pokopališča veljal sto tisoč kron. Potem mora biti pa Vaša cerkev bogata, da vtirji toliko stroškov. Ni bogata ne: nasprotno, suha je kot drevor kila. Svetovna vojska je jo osušila. Ne davno došli naš župnik gospod Ivan Hladnik se je na suho blagajno lotil popravila, zanašajoč se na prostovoljne prispevke faranov. A to je še malenkost: stopite pogledat onstran cerkve, potem bodele vidili stroške, zanašajoč se na prostovoljne prispevke cele fars. Zidajo namreč društveno dvorano, veliko stavbo, katere zid bo obsegal na zadnjem koncu 10 metrov visokosti, ker bodo širambe spodaj, na sprednjem koncu 6 m visokosti 28 m dolžosti in 14 m širskosti. Pravijo, da bo nad tisoč voz kamna potrebno. In vse to na prostovoljno delo in prispevke, da bo dvorana postavljena brez dolga. Pri nas imamo štiri nedavno dole duhovnike, ki so vsi enako vneti za delo v cerkvi in znanj nje. Ker so se pa faranom priljubili, jih farani ubogajo in vse storijo in dajo, kar prestje za dvorano. Pomagajo z delom in jelem in s žepom. Nekateri pravijo, da so naši gospodje podobni nekemu Don Bosku-ju, kateri je s praznim žepom začel zidati samostan in dozdaj ga je. Prav enako bo z našo dvorano. Oba gospoda kaplana pomagata kamen nakladati na vozove kakor pravi delavci, tako, da nekateri smeje se, pravijo, grem vozit kamen, zato, ker mi bo gospod kaplan pomagal nakladati. Z združenimi močmi, s vztrajnostjo in požrtvovalnostjo se veliko naredi, ako tudi je težava nekaterim podrgno ali dve uri daleč priti kamen in druge potrebščine vozit. Veliko so že storili, a veliko je še treba, da bo, kakor sem slišal, do konca septembra stavba bo stregla. Z zanimanjem sem poslušal moža in si sproti zapisoval na papir. Po precej dolgem razgovoru je mož odšel, jaz pa sem jo mahnil naprej.

SV. KRIŽ NAD JESENICAMI.

(Spominška slovesnost.)

V nedeljo 4. septembra bomo pri nas slovesno obhajali tristoletni spomin, odkar je bil pri Sv. Križu veliki škof Tomaž Hren zasadil križ v zemljo in tako doletel kraja, kjer naj se postavi cerkev. V spomin te obitnice smo cerkev okusno obnovili. Isti dan ob treh popoldne bomo odkrili spomenik 9 padlim vojakom naše župnije: črna plošča iz švedskega granita, ki je sama veljala nad 16.000 K, vridana v steber iz neobdelanega kamna. Tudi popoldanska slovesnost se bo vršila na prostem in jo bodo vodili bivši naši dušni pastirji. — Vsakoletni pa tudi novi romarji letos posebej vabljeni.

NOVO MESTO.

(Ljudska posojilnica.)

Ze svoječasno smo poročali, da je kupila Ljudska posojilnica v Novem mestu hišo podružnice Gospodarske zveze na Glavnem trgu v Novem mestu ter postala tako lastnica ene ismed hiš na

najbolj prometnem kraju. Posojilnica se preseli sedaj iz prvega nadstropja v pritličje poleg prodajalne Angele Jančeve, kjer bo poslovala v preurejenih prostorih. Zavod lepo napreduje in dasi obstoji šele dve leti, izkazuje bilanca za poslovno leto 1923 že 6.595.249 K 92 vin. vlog. Vloge obrestuje posojilnica po 6 odstot, vezane vloge pa višje po dogovoru. Zadruga je imela koncem leta 1923 — 106 članov s 1063 deleži. Kar zavod lepo napreduje in je edina Schulze-Delitscheva v novomeškem okraju, naj bi naši somišljeniki iz novomeške okolice in tudi drugih okolišev Dolenjske nalagali svoje prihranke v njej.

VRHNIKA.

(Evharistični shod.)

16. in 17. avgust t. l. ostane Vrhničanom samim kakor tudi celi dekaniji vrhniški v najlepšem spominu. Evharistična misel je privabila ta dva dni veliko število ljudi na Vrhniko, ki je bila ozaljšana z 30 mlaji, mnogimi slavaloki, z zelenjem in cvetjem. Cerkev kar mogoče ozaljšana. Gotova sodb: Vrhnika še ni bila nikoli tako slavnostno okrašena.

Cerkvene pobožnosti so nad vse dobro uspelo, mnogi so se udeleževali vseh slovesnosti od začetka v soboto popoldne do konca procesije. Posebno naši moški, ki jim je bila odločena čez noč in v nedeljo jutraj velika župna cerkev, so se celo noč udeleževali skupnega čiščenja in opravljali sv. spoved; jutraj pa v ogromnem številu do 1500 pristopili k sv. obhajilu. Zenske so ponoči molile in prepevale v cerkvi sv. Trojice in jutraj skupne prejele sv. obhajilo. Evharističnim svečanostim so dale sijaj dve krasni procesiji, ena v soboto zvečer s svetniki k sv. Trojici in zaključna nedeljska, ki se je vršila ob pol 4. uri popoldne. Cel dan je bil dož, a ko je imela iti vun procesija, se je zjasnilo in v solnčnih žarkih smo se vračali nazaj v cerkev. Pri procesiji je sodelovala logaška godba. Slovesnost se povzdignili izvrstni govorniki stolni dekan Nadrah, dr. Opeka, dr. p. Guido Rant in p. Kopatin, ki se vnmali ljudstvo v ljubezni do evharističnega kraja. To je bil dan, ki ga je naredil Gospod! Gospod, daj nam še kaj tako veselih dni!

VRHNIKA.

(Volitve župana.)

V nedeljo 31. t. m. je bil naš občini izvoljen zopet za župana pristaš SLS, bivši župan in okrajni zdravnik dr. Janko Marolt. Zanj je glasoval enotno klub obč. odborov SLS (19) in eden od nasprotnikov. Oddanih je bilo 32 glasov, eden nasprotni delavske stranke se ni udeležil volitev. Občinski svetovalec je 10, vsi odločni pristaši SLS. Tako bo vodil zopet eno triletnjo veliko vrhniško občino zastop SLS, JDSarji bodo pa jamrali za izdanimi vsotami ob volitvah in točili krokodilove solze. Bodo že spoznali, da se ljudje ne dajo za nos voditi.

KRANJ.

(Orjunaska surovost.)

Porodom blagoslovitve orlovskega prapora v Kranju dne 10. avgusta je neki Orjunaš iz Kranja pisal odprto grozljivo pismo ozir. karto v sirovom tonu kumici gospe Logarjevi, ki se kljub temu ni ustrašila, ampak imela dovolj poguma vršiti lepi častni posel. Tisti Orjunaš ni rodom iz Kranja, a vidi se, kakšno mišljenje vlada v kranjskih orjunskih krogih, kajti dotični tujec vendar ni sam prišel na to slepoc misel! Kaj? Sedaj pa bodite, naši ljudje, le še tako pametni in nosite denarje Orjunašem in njih pristašem! Nak, ampak svoji k svojcem je gale vseh zavednih in pametnih pristašev KZ in SLS. Le izpolnajte je in nič se ne dajte motiti, ako vam ti ljudje govorijo o ljubezni do bližnjega! Brri! Kakor bi potepuh govoril o pridnosti in tat o poštenosti!

ST. PETER PRI NOVM MESTU.

(Orlovska prireditve.)

Prireditve novomeškega orlovskega okrožja se je prav lepo izvršila. Ob 10. je prikorakal v vas lep sprevod: Na čelu fantje-konjeniki iz Stople, za njimi Orli in Orlice v krogih 140 in 50 deškega nara-

Ia. Amerika

se imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

žaja. Pri sv. maši, ki se je vršila na prostem poleg Doma, je g. župnik Vovko v prekrasnem govoru razvil krščanska načela o veselju. — Pri sv. maši so lepo peli združeni zbori naših prosvetnih društev 60 pevcev. Nato je bilo zborovanje, na katerem sta v daljših govorih starešina dr. Cesnik in vikar Koretič iz Ljubljane lepo naslikala ideale slovenske krščanske mladine in posebej orlovske. V krajših govorih sta pozdravila zborovalce br. Cigler iz Novega mesta in Orlica s. Matohova iz Šmihela, v imenu učiteljstva je pozdravil in govoril o pomenu krščanske vzgoje g. nadučitelj Grad in v imenu dekanije duhovštine g. kanonik Porenta. — Popoldan ob 3 se je pričela ob obilni udeležbi občinstva javna telovadba s obširnimi sporedom, na kateri je mlado okrožje sicer nastopilo popolnoma s lastnimi močmi, a pokazalo v telovadbi tako lepe uspehe, da je lahko ponosno na svoje člane. Udeležencev na vsej prireditvi je bilo nad 1000, kar je za naše razmere prav veliko. — Ob 7. zvečer se je po kratki zabavi, prireditvev lepo in mirno zaključila. — Mlade orlovske čete, le pogumno naprej, dokler ne probudite tudi vsega našega dolnjaškega ljudstva.

RIBNO PRI BLEDU.

(Izjava).

Moj sin Alojzij v preteklem šolskem letu ni mogel parkrat priti v šolo, ker je imel ošpice. Učitelj Milan Vrežec ga je za zmerjal, češ da se laže ter ga po nedolžnem pretepal. G. učitelj, ako se v novem šolskem letu še enkrat to zgodi, bom nastopil sodno pot zoper Vas. — Franc Toman, posestnik v Bodešah.

RIBNO PRI BLEDU.

(Odgovor Domovini).

V Domovini št. 34. dopisnik strašno berni, ker je v živo zadet. Ovrača ne more ničesar. Kakšno je moje delovanje v župniji, o tem sodi škof, ne pa liberalna slama, ki ne zna ničesar napraviti, ampak zna le rušiti. Kateheze v šoli in pridige v cerkvi pa naj prepusti meni, ker o tem nima pojma. Kakšen sem sploh bil in sem še sedaj, naj povedo tisti, ki me poznajo in so iz onih krajev, kjer sem služboval, n. pr. g. Majcen, ki je iz Tržišča pri Mokronogu in ki je pred kratkim kupil hotel Sekovanič. Ta me pozna prav od začetka. In tako vprašajte vse po vrsti, kjer sem deloval. Vsi me še dobro poznajo, mi pišejo in tudi obiščejo. Ko bi kat. duhovnik hvalil lumparije, bi bilo vse prav. Resnica pa boče v oči. Dopisnik Domovine trdi tudi, da je bilo nekdanj več surovosti in pretepov, kakor sedaj. To pa ne drži. Kadar je pred vojsko katol. izobraževalno društvo napravilo prireditev s pomočjo pametnih igralcev in tamburašev ni bilo niti enega izgrede. Sedaj pa ko gasilsko društvo s pomočjo liberalnega učiteljstva in blejskega sokolstva prireja veselice, je vedno razgrajanje, pretepanje in klanje. Na Jernejevo nedeljo je bilo zopet vse pijano, razgrajali so celo noč in v župnišču šipe pobijali. Ali ni res? Duh je, ki oživlja. Liberalni duh vse to dela in dopušča. Potem pravi, da so razgrajali tam, kjer bero Domoljuba, ki ga imenuje Lažljuba seveda brez dokazov. Toda ali bere Domoljuba fant, ki je zaklal svojega sovaščana? Razni Fajfarji in Justinji so brali samo liberalne liste. Iz tega je jasno razvidno, odkod izvira vsa surovost, pretepaštvo in pijančevanje.

RADOVICA.

(Smrt).

Umrli je dne 27. avgusta t. l. v 76 letu starosti previdena s svetotajstvi Marijeta Gršič iz Bojanjevasi št. 10. Bila je pridna gospodinja in vrla krščanska mati. Zlasti je bila usmiljena do revežev. Kot 25letna županja si je nabrala veliko dobrih del, ki jo bodo sedaj zagovarjale pred sodnim stolom božjim. Mir in pokoj njeni blagi duši.

Ormošnjica.

(Zlata maša).

V nedeljo dne 24. avg. t. l. se je vršila v Ormošnjicah pri Semiču slovesnost, kakršne tukajšnja fara še ni doživela. Domači gospod župnik Jakob Lebar je slovesno obhajal svoje zlato mašo. Dekleta Mar. družbe so z

(Dalje glej v naslednjem stolpcu spodaj!)

GOSPODAR

Spravlajte sadje o pravem času.

Pri spravljajanju sadja smo pri nas vobče še silno nazadnjaški. Nele da se s sadjem pri spravljajanju splošno ravna zelo malomarno, ponekod prav divjaško, tudi pravega časa za spravljajanje ljudje največkrat ne vedo. Posebno greše v tem oziru pri spravljajanju jabolk in hrušk.

Sicer pravimo, da se sadje spravlja, ko je zrelo. Toda baš tega ne ve vsakdo, kdaj je ta ali ona sorta sadja zrela za trgiranje. Poletno in jesensko sadje spravljajo navadno prepozno, zimsko pa prezgodaj. Posebno noče ljudem v glavo, da poletnih in jesenskih jabolk in ranih hrušk ne smemo pustiti na drevju tako dolgo, da bi popolnoma užitno dozorele in same popadale na tla. Tako imamo vsestransko škodo. Sad, ki pada z drevja, se obtolče in pokvari. Ker ne pade ves naenkrat, se vse raztepe, da nič ne zaleže. Vrhutega pa nima pravega okusa, ako se na drevesu zgodi in zmeči. Namesto da bi bil sad sočen, postane močnat, suh.

Vse boljše poletne in jesenske namizne hruške in jabolka, ki zorijo julija, avgusta do srede septembra, potrgajmo takoj, ko začno izpreminjati barvo in posamezni plodovi (navadno pliskavi) začno odpadati, ne glede na to, da je večina ploda še zelena in neužitna. Tako sadje v shrambi pozori v nekaj dneh ali najkasneje v dveh tednih, se lepo pobarva in postane mnogo bolj sočno in okusno nego je ono, ki ga pustimo popolnoma dozoreti na drevesu. Kdor tega ne veruje, pa naj poizkusi vsaj z nekaterimi plodovi. Prepričal se bo, kako velika razlika je med sadjem, ki je bilo o pravem času potrgano in je pozorelo v shrambi, in onim, ki je ostalo na drevju in ondi dozorelo.

Še enkrat pa povdarjamo, da velja to samo za poletno in jesensko sadje. S poznim zimskim sadjem moramo ravnati pa ravno nasprotno. Zanj je pa tembolje, čim dalje ga pustimo na drevju. Prav posebno so v tem oziru občutljivi kosmači (kanadka, damasonka, francoski kosmač i. dr.) in pa pozne zimske hruške (zimska dekanka, olivijerka, krasanka i. dr.). Ako jih spravimo prezgodaj, se v shrambi ne zgodijo,

veliko marljivostjo ter zelo okusno okrasile cerkev kakor tudi slavaloke pred cerkvijo in župniščem, na katerih so bili primerni napis. Topiči so v nedeljo na vse zgodaj zjutraj oznanjali izredno slovesnost ter isto zelo poveljevali med sv. opravilom samim. Pred župniščem je prednica Mar. družbe pozdravila g. zlatomašnika s primernim nagovorom ter mu izročila šopek, na kar se je g. zlatomašnik v mašni opravi ob asistenci več duhovnikov in ob spremstvu Mar. dr. z zastavo podal v cerkev. Slavnostni cerkveni govor je imel g. Ivan Žerjav, mestni katehet v Ljubljani ter bivši kaplan g. zlatomašnika. G. zlatomašnik je kljub svoji visoki starosti še vedno čvrst in zdrav ter zelo vestno in točno vrši svoje dolžnosti v cerkvi in šoli. Ohrani Bog ga še do skrajnih mej človeškega življenja in daj mu slednjič obhajati večni jubilej v nebeški slavi.

ampak ostanejo trde kakor repa, pozneje zvenijo in so sirove popolnoma neužitne. Zlasti prezgodaj potrgane zimske hruške, niso za drugo rabo nego za kuho. Zato bi zimsko sadje moralo ostati na drevju najmanj do konca septembra, nekatero pa še dolgo v oktober, šele tedaj je zrelo in se bo v shrambi ugodno razvijalo.

Toliko vobče. Sicer se je pa treba pri spravljajanju ravnati tudi po posebnih lastnostih posameznih sort in še po raznih drugih okoliščinah. Take sorte, ki posebno rade odpadajo, spravljamo prej nego one, ki se trdno drže na drevju, sorte z gladko, masno kožo prej nego kosmate, gospodarske sorte prej nego namizne. Tudi lega in vreme je merodajno. V prav toplih solnčnih legah je sadje prej zrelo nego v senčnih, v vetrovnih legah ga moramo prej spraviti nego v mokrih in mrzlih. Na starem, zlasti pa na bolehnem drevju je sadje tudi prej zrelo nego na mladem, zdravem in bujno rastočem, na pritličnem drevju prej nego na visokodebelnem.

Glede vremena ob spravljajanju je treba paziti, da spravljamo sadje ob suhem, lepem vremenu. Tako sadje je mnogo bolj trpežno nego ono, ki je bilo spravljeno v dežju.

Nujni opomini sadjarjem.

Ogromne so vrednote, ki se uničijo vsako leto s slabim, neprimernim spravljajem sadja. Le pogledjmo, da je res. V Sloveniji je gotovo čez 100.000 posestnikov, ki imajo sadje. Če bi se ga uničilo zaradi slabega ravnanja pri vsakem gospodarju povprečno le za 10 dinarjev, bi znašala ta škoda skupno že cel milijon dinarjev. Pa kaj pravim za 10 dinarjev! V stotine in tisoče gre pri posamezniku ta škoda ob dobrih sadnih letinah. In vse to iz navade, nevednosti, starokopitnosti ali celo iz malomarnosti in zanikarnosti. Ali ne vidimo še dandanes, kako lomastijo po drevju s preklami, da spravijo dol s sadjem vred še zarodek za drugo leto, celo za več let. Kakšna škoda na sadju, ki se vse obtolče in izgubi več nego polovico svoje vrednosti! Še večja pa je škoda na drevju, ker potrebuje več let, preden si zopet opomore. Najlepša zimska jabolka in hruške še marsikje kar tresejo, da se jih polovica razbije, ostalo pa obtolče. Potem se pa čudijo, da sadja ne morejo drago prodati.

Preklati bi smeli kvečjemu orehe, pa še to previdno, da ne poškodujemo drevesa. Otresamo le tisto sadje, ki ga takoj uporabimo v gospodarstvu in gospodinjstvu, za kakršenkoli izdelek (sadjeveč, marmelada). Sadje, ki ga hočemo ostre, mora biti popolnoma zrelo, da rado odpada. Ako tresemo nezrelo sadje, trga s seboj rodni les.

Vse namizno sadje, najsi bo namenjeno za dom ali za kupčijo, mora biti obtrgano, obrano, ker le na ta način pride v shrambo ne pokvarjeno in

le tako je trpežno in ima pravo veljavo. Kdor tega noče imeti, mu ni pomoči. Ali nima sadje dovolj naravnih sovržnikov, ki ga skozi celo leto kvarijo in uničujejo? In pa ujme in razne prirodne nezgode! Koliko nam ga vzamejo! Zakaj bi potem po lastni brezbrčnosti pri spravljajnu sami zapravili še tisto, kar prestane vse nezgode in srečno dozori!

Pravite, da ne utegnate sadja obirati, ker imate nujnejša dela. Mnogokrat je to res. Toda verujte, da se vam nobeno delo ne bo tako izplačalo kakor baš obiranje sadja. Le o pravem času pripravite vse, kar je potrebno za obiranje, pa boste zmagali tudi to. Dovolj dolge, močne lestve, košare in jerbaze, ki so znotraj obšiti, kljuge za obešanje košar, obirači itd. — vse to je nujno potrebno orodje, ako hočemo hitro in dobro opraviti trgatve.

Pa to še ni vse. Obrano sadje je treba potem tako pripraviti, da je prikupljivo tudi na zunaj na oko, zlasti, ako ga nameravamo prodati. In baš v tem oziru naši ljudje nočejo nič slišati. Krompir pač razbere zadnji kajzar, ko ga spravlja v klet, sadje pa zmešajo vse skupaj — vse sorte, drobne in debele, zdrave in pokvarjene, jesenske in zimске, obrane in otrsene, zrele in nezrele, snažne in blatne itd. In taka roba naj ima kako veljavo!

Sadje je treba, če le mogoče takoj pod drevesom prebrati (razbrati, sortirati). Samo ob sebi je umevno, da ga moramo ločiti najprej po sortah, kajti mešanica raznih sort ima najmanjšo ceno. Zapomnite si to vsi tisti, ki še dandanes zmečete vse v en koš, ali na en kup. S takim ravnanjem naravnost zametate, kar ste prideli. Vsako sorto je treba potem razbrati. Če ne morete drugega, odberite vsaj vse, karkoli je pokvarjeno (piškave, krastave, obtolčene, nagnite plodove), pa tudi vse predrobno sadje. Tako vam ostane ena komerno debela roba brez madežev in napak. In tako sadje ima veljavo in ga povsod radi kupijo. Seveda ga je manj, zato je pa toliko dražje, da dobite precej več zanj nego za vso mešanico skupaj, izbirek za domačo rabo imate pa še povrh.

Ako bi se vsi ravnali po teh migljajih, bi na mah rešili milijone narodnega premoženja.

Končno bo skrben sadjar začasa pomislil, kam bo sadje shranil, preden ga bo prodal. Suha, snažna klet je najprimernejši prostor za shranjevanje sadja. Za silo in za krajšo jesensko dobo ga lahko shranimo tudi na skednjih, podih in podobnih prostorih. Najbolj pripravno je, ako naredimo na tleh iz desk primerne predele, da se posamezne sorte ne zmešajo. Sadje je treba pokriti, ker v temi bolj počasi pozoreva.

Kadar sadje prenašamo ali prevažamo v shrambo, ravnajmo z vso previdnostjo. Nikdar sadja ne presujmo z viška, ampak vsipavajmo ga tako, da postavimo posodo najprej na tla in jo na tleh (ali pri nakladanju na vozu) nalahko in previdno zvrnemo in izpraznimo.

Najdragocenejših plodov (kabinetno sadje) nikdar ne pretresamo, ampak samo previdno prelagamo. Jabolka z nežno belo ali rumeno kožo so najbolj občutljiva.

Kje naj prenočuje pašna živina.

Naši kmetje se v splošnem branijo pustiti pašno živino ponoči na prostem, ker se bojijo, da se jim prehladi. Deloma imajo prav, večinoma pa ne. Če je bila živina vedno v hlevu, dokler ni prišla na pašo, potem je verjetno, da se lahko prehladi, če se jo pusti tudi v hladnem vremenu ponoči zunaj. Naša živina se je skoraj že uživala v zaporu, toda prenočevanju na prostem se zelo hitro privadi, ker je naravneje in prijetnejše. Divjačina in tudi naša domača živina se pase najrajši v hladu, zvečer ali zgodaj zjutraj, ko jo ne nadleguje solnce in razna mrčes. Nedvomno je tudi, da ugaja živini bolj sveža, nekoliko porosena kakor pa od opoldanskega solnca ožgana ali vela trava.

Kdor opazuje živino na paši, se bo prepričal, da si tudi ob hladnem in mokrem vremenu ne želi v hlev. Če se na pašniku nahajajo posebne, čisto enostavne lope, ki naj živino varujejo pred nalivi, to živini gotovo ne škodi. Navadno pa žival ne išče zavetja proti dežju, vročini in mrčesu pod takimi lopami, ampak jo je treba tjakaj šele nagnati. Rajši se žival zateka v senco drevja. Že iz tega se da sklepati, da je in mora biti pašni živini prenočevanje pod milim nebom mnogo ljubše kot v tesnih zatohlih in soparnih hlevih.

Vendar tudi v tem ni pretiravati. Živini na paši je treba dati na prosto, da gre pod streho, kadar se ji ljubi, ali da ostane na prostem, če ji to bolje ugaja.

Pravilno kolobarjenje.

Če eno in isto rastlino leto za letom sejemo na ista tla, pojema njena rast vedno bolj in bolj in v isti meri tudi njen pridelek. Zemlja peša in peša tako dolgo, dokler za dotično rastlino popolnoma ne opeša. Naj potem rastlini še toliko gnojimo, ne bo nam dovoljno uspevala. Vzroki temu pojavu so različni. Izmed teh je važen ta, ker se v zemlji, v kateri leto za letom raste ista rastlina, razvijejo škodljive bakterije in drugi škodljivci dotične rastline v taki meri, da jo znatno ovirajo v rasti. Taki škodljivci napadajo namreč samo gotovo vrsto rastlin in se drugih vrst ne primejo. Če torej tako okuženo njivo nekoliko let zasejemo z drugimi rastlinami, morajo razni živalski in drugi škodljivci poginiti, ker ne dobijo njim pripadajoče rastline, in čez nekaj let se bo ta zopet nemoteno razvijala.

Drugi vzrok, zakaj se ne sme sejati rastlina več let zaporedoma v isto zemljo, je tudi ta, ker ne potrebuje vsaka rastlina vseh redilnih snovi v isti množini. Nekatere rastline n. pr. rabijo več dušika, druge več fosforove kisline, tretje več kalija itd. Če torej rastlina stalno raste v eni in isti zemlji, posrka iz nje ono snov, ki ji najbolj ugaja, a v poznejših letih, ko je večina te hrane bila že porabljena, začne pešati. Teh snovi pa ni vedno mogoče rastlinam nadomestiti z gnojem, ker jih najpripravnejše črpajo le iz zemlje. Tretji vzrok je tudi ta, ker se pri vsaki rastlini razvija in razmnoži plevel v taki meri, da ga ne moremo skoraj uničiti. Naravno je potem, da ta jemlje ra-

stlini hrano, v sled česar ta peša. Nadaljnji vzrok je ta, ker poganjajo nekatere rastline svoje korenine bolj plitvo, druge bolj globoko in se radi tega enkrat gornja plast, drugokrat spodnja bolj izkorišča.

Iz teh razlogov je razvidno, da je mogoče ohraniti polje krepko in zdravo tako, da iz njega dobimo zadovoljive pridelke le tedaj, če rastline na njem večkrat premenimo. To menjavanje rastlin na polju imenujemo kolobarjenje. Pri rednem kolobarjenju pride vsaka rastlina po določenem času na tisto njivo. Pri kolobarjenju se je ozirati na sledeča pravila:

Vsaki rastlini je po možnosti izbrati nji najbolj priljubljena tla. Rastline se naj na njivi vrstijo tako, da ima naslednica bodisi glede rasti in razvitka, bodisi glede obdelovanja in potrebe drugačna svojstva nego jih je imela prednica. Rastlinam s kratkimi in plitvimi koreninami naj sledijo take, ki se krepko in košato okoreninijo. Rastline s košatim listjem ne puščajo v zemlji mnogo plevla, zato se za njimi lahko sadijo rastline, med katerimi se plevel prerad razvija. To velja tudi za okopavine, v katerih se je plevel z okopavanjem deloma zatrl. Nekatere rastline so zelo hvaležne za gnojenje s hlevskim gnojem (krompir, koruza, repa, pesa), druge zopet hočejo, da je bilo leto prej gnojeno (žita). Najmanj zbirčne rastline pridejo po gnojenju na zadnje mesto. N. pr. oves sejemo navadno pri kolobarjenju kot zadnjo rastlino, ker s svojimi gostimi in krepkimi koreninami poišče v zemlji vse, kar je prejšnjim rastlinam ostalo in kar je količnej porabnega za živež. Zato pa ostane zemlja po ovsu izpita in izmožgana in jo moramo močno pognojiti za sledeči sadež.

Razkuževanje pšenice pred setvijo.

Bliža se čas ozimne setve, s katero se materi prirodi izroči seme za bodoči žitni pridelek. Ta je pa odvisen ne samo od vremenskih razmer, ampak v veliki meri tudi od raznih bolezni, ki se vsako leto pojavljajo na rastlinah. Te bolezni moramo skušati zdraviti, oziroma omejiti, če hočemo doseči zadovoljive pridelke. V tem letu je vsa naša žita napadla rja ter napravila ogromno škodo na letini. Pa tudi snetjavost se je neverjetno razpasla in ogroža tudi pridelke bodočih let, če se je ne bomo pravočasno ubranili.

Snetjavost najhujše napada pšenico in sicer smrdljiva snetjavost, ki jo povzročata glivi *Tilletia tritici* in *Tilletia laevis*. To bolezen lahko zatiramo. Okuženje po snetjavosti se namreč širi na ta način, da se snetjavo žito pri mlatvi zmečka, pri tem se oproste trosi sneti, ki se nahajajo v žitnem zrnju, ter se prenesejo na drugo zrnje ali pa s slamo in gnojem na njivo, kjer potem vsake in napadejo žitno rastlino. V okuženi žitni rastlini se snet razraste ter dospe končno tudi v klas, kjer uniči razvijajoče se zrnje.

Da vsaj deloma omejimo gospodarsko škodo, ki jo povzroča ta rastlinska bolezen, je potrebno snet temeljito zatirati. To pa dosežemo z razkuževanjem semenskega žita pred setvijo. Kot razkuževalna sred-

stva se uporabljajo razne kemične snovi, v katerih se namaka ali pa izpira semensko žito. Dobro učinkujejo sledeča razkuževalna sredstva: modra galica, uspulum, formalin in druga. Najpreprostejše sredstvo, ki se ga povsod dobi, je modra galica, vsled tega omenimo tu predvsem njeno uporabo v svrhu razkuževanja žitnega semena.

Za razkuževanje semena se rabi enodstotna raztopina modre galice, ki jo dobimo v 10 litrih vode 1 kg modre galice. Ko je ta popolnoma raztopljena, dolijemo še 90 litrov mrzle vode in tako dobimo 100 litrov enodstotne raztopine galice. Pred namakanjem žita v tej raztopini izpiramo žito najprej pet minut v mrzli čisti vodi. V to svrhu vzamemo primerno leseno posodo, kamor vlijemo približno 20 litrov čiste vode, nasipujemo vanjo 15 do 20 kg žita ter ga v tej vodi temeljito izperemo. Vse snetjavo in slabo zrnje ter druga nesnaga splava na površje in se odstrani s primernim sitom. Ko smo semensko žito dobro oprali, izpustimo vodo pri spodnji s sitom opremljeni odprtini posode. Če je žito zelo snetjavo in tudi sicer zelo umazano, je priporočljivo ga oprati v dveh ali več vodah.

Tako oprano žito nasujemo potem v koš, ki je znotraj prevlečen s kakim redkim blagom (vrečo). Ta koš s semenskim žitom potopimo v enodstotni raztopini modre galice, ki smo si jo že prej napravili v kaki kadi. V tej tekočini temeljito z rokami izpiramo žito, ker bi pri samem namakanju ne prišlo seme zadostno v stik z razkuževalnim sredstvom. Nesnaga in snetjavo zrnje, ki plava na površju, se odstrani, kakor smo gori omenili. Po preteku petih minut dvignemo koš s semenom iz raztopine, pustimo da se ta malo odteče in ocedi. Nato razprostrimo seme v tenki plasti po čistem preji z modro galico razkuženem prostoru ter ga pustimo, da se posuši. Tako seme je potem pripravljeno za setev.

Na ta način razkužimo vse za setev določeno seme. Uporabljeno tekočino modre galice je po vsakokratnem namakanju dopolniti z novo. Pri enkratnem namakanju se uporabi 1 do 2 litra raztopine. Če je bilo seme pred razkuževanjem dobro oprano s čisto vodo, potem se lahko v eni in isti raztopini razkuži 100 do 200 kg semenskega žita. Za to količino se porabi 30 litrov raztopine. Če je pa žito preveč snetjavo, potem je pa raztopino prej obnoviti.

Razkuženo in posušeno žito nasipujemo v suhe vreče, ki so se prej namakale dve uri v enodstotni raztopini modre galice. Razkuženo seme, ki bi nam mogoče ostalo, ni porabno za hrano ali za krmo. Stroški za razkuženje so malenkostni, če na drugi strani primerjamo dobiček, ki ga imamo v zvišanem pridelku žita. Nujno bi bilo torej priporočati, da se naši kmetovalci v večji meri oprimejo razkuževanja semenske pšenice, ker bodo s tem povečali pridelke in dobili zdravo zrnje.

Gospodarska obvestila.

CENE.

g Trg z žitom. Na svetovnih žitnih tržiščih je opaziti daljne oslabiljenje cen za žito, kar ima svojo podlago v glavnem na ugodnejših poročilih iz Argentinijske. Na

naših tržiščih ji pri pšenici minoli teden tendenca postala precej nestanovitna. Radi skoka dinarja na zunanjih borzah je pa splošno nastopilo močno nazadovanje cen. Tekom tedna so padle cene žitu za 10 do 20 par pri kilogramu. Z inozemstvom se ta teden ni trgovalo. Poleg žita beleži tudi moka nazadovanje cen.

g Novosadska blagovna borza. Pšenica: baška, nova Din 355 do 360, koruza Din 385 do 390, moka na bazi nulerice Din 565 do 580, otrobi Din 180 do 190, fižol beli Din 430 do 450.

g Ljubljanska blagovna borza. Pšenica domača, postavljena na slovensko postajo: Din 380, baška postavljena v Ljubljano Din 430, franko baška postaja Din 365; koruza franko Ljubljana Din 345, činkvanti Din 375; oves baški stari franko Ljubljana Din 375, novi Din 350; moka Din 625; laneno seme Din 690; seno Din 70; suhe gobe Din 48 do 54; jabolka prebrana, zimiska Din 225; vino belo franko nakl. postaja Din 610.

g Les: Remeljni polovič. 35—70 I, II, III. dobro obrobjeni franko meja Din 693 do 730; deske III. 25, 35, 40, 55 mm feo meja Din 545 do 560; trami monte feo meja Din 420 do 440; oglje vilano I. prov. Slovenija feo meja Din 122; drva suha, bukova 1 m dolž. feo meja Din 28 do 29.

g Sladkor na trg. Vsled večjih dovozov sladkorja iz Jave je cena istemu še vedno v popuščanju. Povpraševanje zadnjih dni je malenkostno, ker se tako trgovci kakor konzumenti krijejo le za najnujnejšo potrebo. Java sladkor notira v Trstu Lstg 24.25, italijanske kocke ca 298 Lit. Domači sladkor pride po zadnjih poročilih okoli 15. septembra na trg.

g Tržišče jaje. Na inozemskih tržiščih, kamor izvažamo jajca, je povpraševanje narastlo in zlasti švica in Nemčija sta sklepale kupčije po višjih cenah. Zato so tudi cene pri nas doma narastle do 1.70 po komadu toda le za prvovrstno osvetljeno blago. Vplivalo bo tudi na cene mrzlejše vreme, kateremu je pripisovati manjšo produkcijo. Dovozi so normalni, izvažajo se precej tudi v Italijo. Na dunajskem trgu se trguje komad dobrega blaga do 1.700 aK na debelo in do 1.850 aK na drobno.

g Naš izvoz jaje v Italijo je po podatkih generalne direkcije carin dosegel vrednost 58.3 milijone dinarjev. Od te svote odpade na Švico 26.9 milijona, na Avstrijo 11.7 milijona, na Italijo 7.4 milijona Din itd. Izvoz jaje se pri nas torej stalno ugodno razvija.

g Tržišče masti in suhomesnega blaga. Cene naraščajo na inozemskih kakor tudi domačih tržiščih največ zaradi nazadovanja živinoreje. V Zagrebu so bile v zadnjem času sledeče cene: Tvorniška mast v sodih 33—34 Din za kilogram; čista domača mast na debelo 85.5 Din; sveža slanina 33; hamburška slanina 36; papricirana 35; krakovske klobasice 38; hrenovke 38; mortadela 40; kranjske klobase 48 Din za kilogram. — Cene v Beogradu: mast 32—33; slanina 28—29; suho meso 28—29; salama 95—100 Din za kg debelo.

g Tržišče umetnih gnojil. Povpraševanje po umetnih gnojilih postaja živahnije posebno v Vojvodini in na Hrvatskem. Največ se kupujeta Thomasova žindra in

superfosfat. Cene bodo v bodoči sezoni kakor to kaže skoro iste ostale, kakor so bile dosedaj, izvzemši slučaja porasti dinarja. Približne cene minolega tedna so bile: apneni dušik 320—330 Din za 100 kg vključno vreče; 17—18 odst. Thomasova žindra 140—160 Din za 100 kg, brutto za netto; rudninski superfosfat 110—115 Din; kostni superfosfat 190 Din; kajnit 12—14 odst. Din 80; kalijeva sol 40 odst. 155 do 160 Din. — Cene se razumejo vključno vreče, brutto za netto, postavno postaja naročnika pri odjemu celih vagonov.

g Tržišče z vinom. Zaradi slabih izgledov letošnje trgatve so se cene vina na naših tržiščih večrile. Zlasti so slabe vesti zadnjega mesca vplivale na veletrgovce z vinom, da so začeli kupovati večje množine vina iz lanskega leta. Letošnji pridelek tudi kvalitativno ni dober. V minolem tednu so na novosadski borzi notirale sledeče cene: Sremsko belo vino, 8—9 odst. 400—450 Din franko postaja; belo 10—11 odst. 450—550 Din; sortirano 11—13 odst. 550—700 Din; rdeče 11—13 odst. 600—800 Din; karlovaško belo 8—9 odst. 450—500 Din; belo 10—11 odst. 500—550 Din; sortirano rizling 11—13 odst. 600—800 Din; bačko belo 8—10 odst. 350—400 Din; banatsko belo 8—10 odst. 300—400 Din franko postaja; vršačko belo 8—10 odst. 300—400 Din; sortirano belo 10—12 odst. 400—500 Din; črno otelo 10 do 11 odst. 350—450 Din franko vršac.

g Gospodarska zveza notira sledeče cene: Semena: Domača detelja, črna, plombirana po 27 Din. Lucerna ali nemška detelja, plombirana po 26 Din. Semenska pesa »Mamuth« (rdeča) po 22 Din. Rdeča detelja ali inkarnatka po 20 Din. Semenska pesa »Eckendorfer« (rumena) po 26 Din. Italijanska ljulika po 24 Din. — Grahora po 5 Din. — Gnojila: Superfosfat rudninski 16 odst. po 120 Din. Superfosfat kostni 18/20 odst. po 190 Din. Razklejana, bela kostna moka po 160 Din. Tomaževa žindra 17/18 odst. po 170 Din. Kalijeva sol 40/42 odst. po 150 Din. Kajnit 12/14 odst. po 80 Din. — Krmila: Klajno apno po 4 Din. 50 par, pri manjšem odjemu 6 Din. — Vinogradniške in kmetijske potrebščine: Gumijevе trakove po 140 Din. Žveplo, dvojno rafinirano 3 Din 75 par. Trierji (čistilniki za žito) znamke »Heide« MIA 2900 Din, znamke MIB 2800 Din. Mlatilnice na ročni in gepeljni pogon 4500 Din. Mlatilnice na gepeljni pogon s siti in tresali 5700 Din. Gepelji na 36 obratov 4500 Din, na 24 obratov 4000 Din. Okopalniki Din 1000. Bencin 725—730° pri odjemu celega barela 13 Din. — Nadalje imamo na razpolago vsakovrstne poljedelske stroje: čistilnike (pajetni), slamoreznice, sadne mline, pluge, travniške in poljske brane, kose in bruse, vodne žage, brzoparilnike, kovane žeblice, gnojilne sesalke, tehtnice, separatorje za mleko, zadarske žlice, kladiva, bakrene kotle, lopate za štiht, vodne sesalke, kosilnice,

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

kline za slamoreznice, brizgalnice za grozdje, sejalne stroje, predležja itd.

ZIVINA.

g Cena živine, telet in prašičev v Ljubljani. V živinski kupčiji ni nastopila skoro nobena znatna sprememba; ravnotako je tudi s telečjo kupčijo. Nekaj zboljšanja cen je opaziti pri kupčiji s prašiči. Posebnih sprememb tudi v bodoče ni pričakovati. Cene na zadnjem sejmu so notirale za kg žive teže: voli debeli Din 13—14, voli za vprego Din 12.50—13.50, biki debeli težji Din 14—14.50, biki rejeni lažji Din 12.50 do 13, krave rejene Din 11—12.50, krave klobasarice Din 7.50—8.50; teleta živa težja debela Din 20—21, teleta živa lažja Din 18.50—19.25, teleta zaklana Din 23.25 do 25; prašiči peršutarji živi Din 19—20, prašiči debeli živi Din 20.25—21.50, prašiči zaklani Din 24.50—25.75.

g Na letnem semnju v Novem mestu 26. avgusta t. l. so bile sledeče cene: Voli Ia 55 do 56 K, krave 45 do 43 K, teleta 70 do 75 K, prešiči debeli 75 do 80 K, plemenski, 12 tednov stari, par 3000 K, plemenske svinje preko pol leta, par 12.000 kron.

g Tržišče s kožami in usnjem. Svoječasno povišanje izvozne carine je povzročilo, da so začele sveže in suhe kože v cenah padati na vseh jugoslovanskih tržiščih. Zagrebške cene za suhe kože: goveje 15—20 Din za kg, telečje 30—40 Din za kg, jagnečje 10—18 Din za komad; sveže kože: goveje 14—17 Din za kg, telečje 30—36 zaznamujejo posebnih sprememb. Povpraševanje je po cenejšem blagu.

LETINA

g Stanje vinske letine. Letošnja vinska letina se slabša vsled neprestanega deževja od dne do dne. Še pred 14 dnevi se je upalo, da bo letošnja tergatev po množini sicer zaostajala za lansko, glede dobrote pa ostala vsaj na isti stopnji kot lanska. Zadnji teden se pa že tupačam na grozdih opaža gniloba, ki zna biti za letošnjo trgatavo naravnost uničujoča. Vse to je povzročilo hitri porast cenam vina, ki se posebno opaža na trgu banaških vin, ki so zgoraj označene. Po dosedanjih poročilih se bo v Banatu pridelalo 35 do 40 odstotkov manj vina kot lansko leto. Dobrota se da popraviti samo v tem slučaju, če bo cel ta mesec september lepo vreme. Zaloge lanskega letnika so se silno zmanjšale. Vsled tega in vsled slabega vremena so cene zopet poskočile. Nastopa tudi že zanimanje za letošnjo letino. Pred kratkim so se namreč začele sklepati kupčije za grozdno brozgo, ki se že sedaj plačuje po 3 Din za liter. — Gotovo je, da bode to stanje banaških vin uplivalo na cene naših domačih dolenskih in štajerskih vin in da bo cena istih vsled tega še trdnjša, kot je bila do sedaj.

g Vinska letina na Dolenjskem obeta povprečno komaj polovico rednega pridelka. Radi paleža in deloma plesnobe je odpadlo veliko grozdja, ki je spočetka prav lepo zastavilo. Ako ne bo sedaj stalnega lepega vremena, tudi to, kar je ne bo dozorelo, in bo letošnja kapljica precej kisla. Najlepše kaže Drenovec pri Raki.

(Dalje glej v naslednjem stolpcu spodaj).

GOSPODINJA

MIR V DRUŽINI.

Mir je dobrodejni solnčni žarek v hiši. Težka, a najlepša in najhvaležnejša naloga gospodinje je, da ga ohrani.

Nekatere gospodinje mislijo, da najbolj gotovo ohranijo mir pri hiši, ako pred gospodarjem skrijejo vse nerednosti in nerodnosti. Kjer imajo to navado, temu gredo kmalu še en korak naprej: ne močje samo, ampak, da prikrijejo to ali ono, se zatečejo tudi k izvajanju, preobračanju in laži. Ne samo, da je pri tem še večja nevarnost za domači nemir in prepir, ako pride vse na dan, ampak tudi slab vpliv, ki ga dobiva cela družina. S tem se namreč omalovažujejo pojmi pravice, resnice in zaupnosti. Žene, ki iz strahu pred možem, natvežijo domačim in tudi njemu, da je ta ruta, ali ona obleka veljala samo toliko (vresnici pa je veljala mnogo več), morajo kjerkoli dobiti tisti denar, ki so ga več izdale. Zraven tega pa se zapletajo dalje v razne nerresnice, ki tudi družini ne ostanejo prikrite ter so tudi nji dobrodošli pouk, da tudi napram gospodinjini delajo tako. Zato je tudi čisto neumestno, da take gospodinje zahtevajo od svojih poslov večje moralne trdnosti, kakor jo imajo same. Zadeve, o katerih gospodar in gospodinja nista enakega mnenja, naj jih ta dva doženeta med sabo, ne vpričo otrok in poslov. Najboljše sredstvo, da take zadeve ne pridejo do prepira, je samozatajevanje, ki je najpotrebnejša in najzaslužnejša čednost vsake gospodinje. Ako je žena zmožna proti krivičnim izjavam kogarkoli, nastopiti z mirnostjo in prijaznimi protidokazi, se ji gotovo posreči, da doseže sporazum in se izogne vsemu nemiru. Ako pa različna mnenja kljub temu niso iz-

ravnana, je vsekakor bolje, da je to nesporazumljenje le med štirimi očmi, a ne pred številnimi pričami. Gospodar in gospodinja pa naj tudi sicer ob vsaki priliki varujeta ugled drug drugega. Gospodinja naj n'koli ne dopusti, da se v gospodarjevi odsotnosti zgodi tisto, kar je prepovedal. Njegovim ukazom se ima družina pokoriti, najsi je doma ali ga ni. Gospodarjevi graji kakega posla naj se gospodinja nikoli ne protivi. Ako je pri tem drugačnega mnenja, naj to na lep, a ne zadirčen način pove. Trenotna, če tudi ne povsem pravična graja ne vpliva tako slabo na posla, kakor če je z zagovorom dobila značaj krivice.

Istotako mora biti gospodar napram gospodinjini enako obziren in vselej soglašati z odredbami, ki jih je med njegovo odsotnostjo napravila gospodinja. Zlasti pri vzgoji otrok je nujno potrebno, da sta enih misli in enakih zahtev. Zelo kvarno je, ako mora mati zaradi očetove komodnosti, prikrivati napake otrok, ker se oče, ali preveč razburi, ali zasmeši materino vzgojno skrb. Seveda pa pametna žena tudi ne bo stresla možu, ki se vrne z dela domov, vseh malenkostnih neprilik naravnost pred noge; s tem ga spravi v slabo voljo in mu zagreni še tistih par uric, ki jih more prebiti v krogu svoje družine. Vse spore, ki so nastali med družino, naj skuša žena sama urediti, ker drugače bi trpel njen ugled. Skrb za domačnost in možovo udobnost mora biti ženi vsakdanja dolžnost. Dom mu bodi miren kotiček, kjer najde razvedrilo in domače veselje. Žena naj z zanimanjem spremlja njegovo delo, četudi zanjo ni bogve kako zanimivo. Skrbí naj za red pri jedi in tudi za res dobro pripravljene jedi, kakor tudi

srednje Trška gora, slabo Belokrajina. Ponekod je pobila zelo toča. Vsled tega so se cene lanskemu vinu zelo dvignile. Dobra vina plačujejo po 30 do 32 K in še dražje. Tudi sadna letina je na Dolenjskem splošno slaba. Je ponekod nekaj jabolk in hrušk. Pač pa lepo kažejo orehi.

g Letošnja hmeljska letina v Jugoslaviji. V Savinjski dolini je srednje zgodnji hmelj večinoma že obran, njegova množina zaostaja pa precej za ono minulega leta. Hmelj je fine kakovosti, večinoma enakomeren po obliki in zadovoljiv po barvi. Pozni hmelj je pa zaradi peronosporo popolnoma odpovedal; le mali del te vrste se bo obral in daja pridelek nedopadljive barve. Zaljsko hmeljarsko društvo ceni letošnjo trgatavo na okrog 10.000 centov (po 50 kg) napram prejšnji cenitvi od 12.000 centov. — Iz Novega Sada pa poročajo, da bo letošnji pridelek hmelja v Bački mnogo večji nego je bil lani. Tudi kvaliteta je zadovoljiva.

g Letošnja produkcija bombaža v naši državi. Po zbranih podatkih bo letošnji pridelek bombaža pri nas za 20 odst. večji od lanskega. Računa se, da dobimo 1120 ton čistega bombaža brez semena. Kultura bombaža se v Macedoniji zelo hitro raz-

širja. Pridelek se izvažja iz te pokrajine največ na Grško.

RAZNO.

g Pazite pri spravljajanju fižola. Vsled preobilnega deževanja se letos fižol polagoma zori in neenako. Vsled tega Vas svarimo, da ne sprayljate zelenega ozir. nezrelega fižola v kozolec. Fižol se tudi vsled vlažnega vremena jako počasi suši, ter si napravite občutno in veliko škodo, če omlatite neposušene fižol. Ker nezdrav in neposušene fižol v skladišču ali pri transportu plesni se ogreva in kvari, smo primorani odklanjati vsak nakup nezrelega in preslabo posušenega fižola. Suh fižol se določi po barvi in po tem, če se pod pritiskom stare in ne zmečka. Cene še niso določene: fižolu in leči bodo približno: fižol 24 K, leča 28 K. Jabolka se bodo prodala le obrana, cena se je dosegla 6 K za obrana jabolka. Krompir bo letos vsled prevelike močre rad gnil in bo dobro istega obdržati nekoliko delj časa v zemlji, da kolikor mogoče izgubi vlago. — Kmetijska zadruga v Kamniku.

za red v vsem gospodinjstvu. Potem sme s ponosom stopiti poleg moža, češ, kar on dela zunaj, je veliko vredno, a nič manj ono, kar ona doma.

VARČNOST V GOSPODINJSTVU.

Varčnost ne veleva odtrgovati si potrebnega, nego mnogo bolj pametno omejitve onih stvari, ki jih lahko pogrešaš. Zato je predvsem treba vedeti, katere stvari so v gospodinjstvu neobhodno potrebne in katere lahko pogrešaš.

Neobhodno potrebna je hrana, ki ohrani telo krepko in zdravo. Hrana seveda zahteva tudi v gospodinjstvu tudi največje izdatke. Ako se ti zdi primerno, da zaradi nizkih cen nabaviš več hranil kakor jih trenutno rabiš, moraš paziti, da te to ne zapelje k večji porabi kakor si si jo določila za svojo družino; to utegne potem postati navada in celo potreba. Ko pa se vrneš pozneje k prvotni, omejeni porabi, bo vsa družina to občutila kot pomanjkanje. Zato je bolje, da pri svoji družini ne vzgojiš večjih zahtev kakor so potrebe. Mnogo lažje je pogrešati kakšno stvar, dokler jo ne poznaš.

Nakupovati večje množine hranil se izplača le tedaj, če ima gospodinja tudi dovolj in primerne prostora v svojih shrambah, da se ji drago nakupljene stvari ne pokvari. Kupovati le zato, ker je poceni, a ni nujno potrebno, se pravi zapravljati. Tudi mora gospodinja poznati razloček med nujno potrebnim in samo koristnim. Vedeti mora tudi, da najcenejše stvari niso poceni, ker so navadno slabe, da so pa najdražje stvari zares tudi predrage. Takih zlatih resnic da vsaki gospodinjki večletna izkušnja, v katero naj vpelje tudi doraščajoče hčere.

Pri perilu je mogoče varčevati na ta način, da se nanj prav dobro pazi pri mencanju, ovijanju in pranju. Vsako le majhno luknjo je treba takoj sešiti. Seveda pa tudi gospodinja varčuje s perilom, ako ga ne pusti preveč zamazati s predolgo nošnjo, pa tudi, da ga ne pere prepogosto, ker se v pranju najbolj obrabi.

Pri obleki gospodinja varčuje, ako rabi za obleko primerno blago. Za obleko, ki jo dolgo časa lahko nosi, naj se ji ne zdi škoda nekaj več denarja, da je blago res trpežno. Zelo važno je tudi, kako se obleka hrani in kako se sploh ž njo ravna. Zelo priporočljivo je, da zna gospodinja ali starejša hči izdelavati vsaj perilo doma, ker gotovo se bolj potruji kot pa v tovarni, kjer izdelujejo kar na debelo. Da se doraščajočim hčeram privzgoji čut za varčnost, naj hodijo z materjo kupovat in kupujejo tudi same. S tem so prisiljene porazdeliti določeni denar na vse potrebščine.

Da omeji gospodinja nabavo nove posode in drugih gospodinskih stvari, naj varuje sama in zahteva strogo paznjo pri uporabi le-te.

RAZPOŠILJANJE SVEŽEGA SADJA.

Letošnje leto nas je prav bogato obdarovalo s sadjem. Za dom ne bomo vsega porabili. Imamo sorodnike, prijatelje in znanke v mestih, ki nimajo vrtov in in ne sadja na razpolago. Iz bogato obloženega vrta se ne bo pogrešila košarica ali zabojček sadja. Njim pa boš napravila veliko

veselje. Pri razpošiljanju sadja je treba podrobne natančnosti in previdnosti. Da dospe sadje zdravo in nepoškodovano, ne zmečkano in ne gnilo na svoje mesto, je treba ravnati po sledečem načinu: Sadje ne sme biti prezrelo, ker je tako sadje mehko in se med vožnjo stlači in preveč zmečka, tako da pride mesto posameznih kosov stlačena meša na svoje mesto. Posamezni kosi morajo biti brez najmanjše poškodbe. Obtočeno ali madežasto sadje se vedno pokvari med vožnjo. Pazljivosti je že pri obiranju treba. Obira se sadje le v suhem vremenu. Trga se nalahko z drevesa, polaga se v mehko košarico.

Jabolka, hruške in breskve se posamezna zavijajo v mehek papir in se trdo vložijo v zato pripravljeno pleteno košarico ali zabojček. Vsaka luknjica se mora tesno zamašiti s svilenim papirjem ali pa z razvezano lesno volno, tako da se posamezni kosi ne dotikajo drug drugega in da leže tako tesno, da se ne morejo premakniti. Na ta način vložnemu sadju tudi premetavanje na pošti ne bo škodovalo. Češplje so zelo občutljive. Med posamezne lege je devati papir ali pa liste sadnih dreves in vinske trte. Velja pa kakor zgoraj povedano: ne prezele in premehke odpošiljati.

Grozdje se mora varno in tesno vložiti v zaboj ali košarico. Vsako prezrelo ali poškodovano jagodo je treba odstraniti, preden se vloži grozd. Da se jagode tesno usedejo, je treba zabojček ali košarico večkrat nalahko potresti. Naložiti se mora nekoliko čez vrh, da pokrov nalahko stisne grozdje. Trud dela in nekoliko potrpljenja se nam hvaležno poplača z zadovoljnostjo tistih, ki so prejeli dobro in nepoškodovano sadje.

KROMPIR Z GOBAMI IN JAJCI.

Pol kg gob jurčkov osnaži, razreči na liste, popari jih in še z mrzlo vodo polij, ter ožete deni v kozo, v kateri si razgrela eno žlico masti in ji pridejala drobno zrezanega zelenega peteršilja in čebule, osoli in jih duši. Ko so se nekoliko osušile, jih potresi z moko (eno žlico) in jim prilij par žlic juhe in ko par minu vro jih postavi v stran. Medtem skuhaj 1 kg krompirja, kuhanega olupki in zrezki na liste ter ga stresi v dobro pomazano kozo dva prsta na visoko na krompir dušenih gob, par žlic kisle smetane, zopet krompir, potem gobe ter tako menjavaj, da napolniš kozo. Zgoraj naj bo krompir in po krompirju še par žlic smetane. (Ne pozabi krompirja osoliti). Speci jed v pečici in po postavi opoldne ali zvečer na mizo.

Zrezki iz kuhanega govejega mesa. Goveje meso, ki je ostalo zrezki na prst debele zrezke vsakega pomoči v raztepenem jajcu in mešanice iz drobno zrezane čebule, popra in drobtin. Te zrezke ocvri na masti.

CELI PARADIŽNIKI V SLANI VODI:

V lončen lonec ali velik kozarec naloži zrele, obrisane paradižnike ter jih zalij s slano mrzlo vodo, ki si jo prej prekuhala. (Na en liter vode 20 dkg soli). Lonc ali kozarec zaveži z navadnim belim papirjem. Paradižnike lahko rabiš za vsako jed, vendar jed, ki si jo napravljala s temi paradižniki, poskus, predno soliš.

CELI PARADIŽNIKI V KISU:

Drobne, zrele paradižnike obriši s krpo, naloži v široke kozarce in jih zalij s kisom. Kozarce zaveži s papirjem. Te paradižnike rabiš za postne juhe, makarone in dušenje mesa.

PARADIŽNIKI S SALICILOM:

Vzemi 1 kg paradižnikov, jih osnaži in z rokami dobro stlači, prideni en gram salicila in košček sladkorja, dobro zmešaj in napolni steklenice (pripravne so steklenice za pivo), ki jih je treba dobro zamašiti, da ne pride zrak do njih. Ta sok lahko rabiš za juhe, polivke in za vse, kakor sveže paradižnike sploh.

Paradižnikov rižot. Na vsako osebo vzemi dva paradižnika, razčetrti jih in vrzi v razbeljeno surovo maslo ali svinjsko mast, tako tudi malo čebule in česna. Poraži dokler se paradižnik dobro ne prekuha, potem stresi vanj oprani riž, dve pesti na vsako osebo, praži še malo in zalij. Za zalivanje je prav dobra suha ali goveja juha, odcedek od kuhanega fižolovega ali grahovega stročja. Ko je riž že skoraj kuhan, prilij še malo mleka.

Rumeno korenje, posušene grahove luščine, posušeni špargeljevi olupki, suhe gobe, škorjica sira, kruha, dajo vsaki juhi okus in moč. Tudi pečeno meso je bolj okusno, ako pečeš z njim malo korenja. Samo na sebi ali s krompirjem, kašo ali rižem je korenje jed, ki je pri nas malo upoštevana, na Francoskem in Angleškem pa je zelo v čišlih. Tako tudi buče, okrogle in podolgate. Pri nas jih pripravi še kdo kakor kisel repo, večina pa še ne ve, da spadajo tudi bučne jedi na mizo. Pri Francoskih prodajajo »pohane« buče kakor pri nas krofe, mezga iz buč je pri Angležih, Nemcih in Švedih jako priljubljena. Je pa tudi res okusna, ima slast kakor marelična in pride precej ceneje kakor iz drugega sadja. Za mezgo olupijo buče lepo in otrebijo osrčja, ki ga kuhajo posebej. (Buča mora biti mlada). Potem razrežejo buče, potrosijo malo s sladkorjem in pustijo par ur stati, osrčje pa pristavijo in kuhajo pol ure. (Vode denejo toliko, da ravno pokrije bučino osrčje). Nato denejo v lonec za vsaki kilo buče ¼ kile sladkorja, zlijejo vanj vodo, na kateri se je kuhalo osrčje in kuhajo sladkor, dokler se ne potegne kakor nit z žlico. Nato vržejo bučo noter, premešajo in kuhajo polagoma, dokler ni mezga kuhana. Nekateri stavijo malo, predno je godna, še limonine lupinice in malo muškatoevega cveta in kanejo na mezgo, ko je že v steklenki ali lončku, kapljo ruma. Bučna mezga je zamolklo rumena, se porabi za namaz potic in drugega peciva, je pa tudi sama zase zelo zdrava jed za vodenične, jetične in slabokrvne. Pohajo ali cvrejo se pa buče kakor jabolka. Razreži jo na prst debele podolgate kose, namoči v raztepu jajca in moko in peci v razbeljeni masti. Tako dobra je tudi bučina juha s krompirjem ali parjena buča s paradižnikom.

Klobuke, čevlje, čepice,

srajce, zimske majce, dežnike i. dr. modno blago kupite »PRI AMERIKANCU«, LJUBLJANA, Stari trg 10. — Kupujem tudi KOZE od divjačine.

VRT.

g M. Humek: DOMAČI VRT. Praktični navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Pojasnjeno z 69 podobami in 2 barvnimi slikama. Ljubljana, 1924. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena brošure Din 48.—, vezana Din 60.—.

Že dolgo, dolgo časa smo pogrešali knjige, ki bi bila vodnik pri vrtnih opravilih. Gospodinje, šole, dijaki in učitelji in predvsem slovenske gospodinjske šole niso imele nikake podobne knjige, ki je bila živa potreba šoli in praktični porabi. Hvala Bogu, da nam jo je spisal g. Humek, ki je odpomogel v prav živi potrebi. Ime pisateljevo nam jamči za prvovrstno strokovno in tudi praktično vrlo porabno delo. Po kratkem predgovoru, v katerem govori pisatelj o temeljnih pojmi rastlinskega življenja, preide na prvi del o splošnem vrtnarstvu. Tu nam opisuje s silno nazorno, poljudno in obenem na strogo solidni znanstveni podlagi uredbo domačega vrta, priprava zemlje in gnojenje in glavna vrtnarska opravila. V drugem delu govori pisatelj o posebnem vrtnarstvu. Sledi krasno poglavje za poglavjem: zelenjadarstvo, sadno drevje na domačem vrtu, kako vrt krasimo, navodila o gojitvi sobnih cvetlic in vrtnarska opravila v posameznih mesecih.

Vsi nauki, ki so dani v knjigi so prvovrstni, besedo podpirajo prav lepo uspele slike, ki po nazornujejo abstraktno stvarino. Jezik, v katerem je pisana knjiga, je lep, domač in ima več novih izrazov, ki jih je pisatelj po pretežni večini prav srečno uvedel v slovenščino.

»Domači vrt« je knjiga, ki bi ne smela manjkati v nobeni slovenski hiši. Kmetu bo služila prav tako, kakor mestnim gospodinjam in šolam. Oprema knjige je prav čedna, za današnje drage čase naravnost bogata. Knjigo prav toplo priporočamo, ker ravno strokovnih knjig Slovenci prav zelo potrebujemo.

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani — r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela »UNION«. — Hranilne vloge se obrestujejo

najboljše

z ozirom na višino zneska in odpovedni čas

Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbene delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu- in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah. 5881

LISTEK

Sovraštvo in ljubezen.

(Dalje.)

»Zaspi Avgust, zaspi!«

»O kako je gorelo, tako visoko in tako vroče, in sedaj bo prišel. — Slišiš? — Prišel je do stopnic, — oče, skrij me!«

Prek je sedel na rob postelje in je prijel sina za roke. Tiho mu je govoril in mu ukazal, naj zapre oči.

Idiot se je skril globoko pod odejo in je krčevito držal očeta za roko. Od časa do časa je zakričal in tedaj mu je Prek zaprl usta. Tako je prešlo mučne pol ure, nato je začel fant tiho jokati in polagoma je zaspal.

Prek se je dvignil. Njegov obraz je bil blede... Tiha, težka kletev je prišla preko njegovih ustnic. Mož je spoznal, da se je v njegov življenski mozeg zajedel črv, kerega se ne bo več iznebil.

Počasi je stopil k pisalni mizi, ki je stala ob steni in je vzel iz nje nek časopisni papir. Bil je oni list, iz katerega je Avgust na dan požara naredil najprej vojaško čepico, nato pa ga je razgrnil in tako vneto opazoval. Na listu je bila slika, ki je predstavljala gorečo hišo, iz katere so nosili nezvestne ljudi. Slika je razburila fantovo fantazijo in ga izpodboda za tako dejanje. Poleg tega so prišli kmetje in govorili o nekem požaru, Naglič pa je fanta razžalil.

Tako je vse prišlo in Prek je še isti večer zvedel grozno novico. Ko je tekel Avgust od požara domov, mu je sledil. Deček je počepnil v veži pod stopnicami. Peljal ga je s seboj v izbo in ga izpraševal. Tedaj mu je padel nesrečni fant vpijoč k nogam in mu priznal, da je zažgal skedenj.

Sprva Prek ni verjel. Nato pa je preiskal fantove žepe in našel sliko in celo škatljico vžigalic. Stavl mu je še par vprašanj in je z gotovostjo spoznal grozno resnico, da je njegov sin požigalec.

In vendar ga takrat ni razburilo drugega kot mučna skrb, da se stvar ne bi izvedela. Njegova prva skrb je bila sedaj, da stvar zakrije in celo stremljenje, da dobi v posest Bukovje, je stopilo v ozadje.

Stopil je sedaj k postelji spečega fanta. Tudi v spanju je bil ta obraz grd in pust. Fant je težko dihal in lasje so bili mokri od potu. Gotovo je tudi v sanjah videl onega groznega lovca, katerega se je tako bal.

Preku je padla glava na prsa. Bila je ena onih težkih nočnih ur, ko človek dela račun v svojem srcu in se duši od krivde in sodb.

Če bi Avgust izklepetal.

Sodnijsko sicer fantu ne morejo ničesar storiti, ker ne more biti odgovoren za svoja dejanja. Toda poslali bi ga v kak zavod, da bi ga naredili neškodljivega za vedno.

In tega se je Prek bal; proti temu se je upiral z vso svojo dušo. Obžaloval je oba svoja otroka, kakor večkrat skopuhi, ki nimajo sicer v svoji duši niti iskre idealizma, visijo na svojih otrocih z izredno strastjo, ki je dostojnim ljudem tuja. To je tudi poteza, ki jo imajo skopuhi skupno z živalmi.

In še nekaj je prišlo poleg, nevarnost, da bi fant izdal, da je oče vedel za to.

Gotovo, on lahko v najhujšem slučaju vse utaji. Fantovo pričanje pred sodiščem nič ne velja. Lahko reče, da ni vedel ničesar. Toda vaščani! Če bi izginilo zaupanje, potem je njegova obrt izgubljena — vse izgubljeno. To se pod nobenim pogojem ne sme zgoditi.

In njegov stari načrt: pridobiti si Bukovje! Dobro je bilo, da je Naglič umrl. Kaj mu mar Naglič? Končno se je vendar sam umrl!

Luč je ugasnila. Prek se je prestrašil. Sedaj v temi se bo tudi on bal. Pomislil je, kje bi lahko dobil luč. Ne da bi povzročil ropot, ne more dobiti nobene. In tako je sedel v naslonjač.

Samo enega ne, samo skozi okno ne sme gledati! Mesečina je padala tako pošastno v sobo, in tam doli se dviga zvonik, kakor da bi se dvigal sredi pokopališča ogromen, grozeč prst.

Samo skozi okno ne sme pogledati!

Nekaj časa je sedel Prek molče.

Nato pa so začele njegove ustnice trepetati, izgovarjati besede, ne da bi jih mogel zabraniti: »Prišegam pri Bogu, vsemogočnem in vsevednem, da bom govoril najčistejšo resnico, ničesar zamolčal.«

Stokanje; Prek je skočil pokonci. Kaj mu je padlo v glavo? Kako je prišel do tega, da je to govoril — to?

Zaprl je oči in naslonil glavo na peč; bila je mrzla.

Mrzla! Če ugasne ogenj, če ugasne življenje, nastane mraz.

»Ničesar zamolčal, ničesar pristavil.«

Prek je skočil kvišku.

»Kaj sem storil? Kaj sem vendar rekel? Povedal sem samo, kar sem vedel. Samo to!«

»Ničesar zamolčal.«

Prek je pogledal plaho proti postelji. Samo eno je zamolčal: to, kar bi vse razjasnilo.

»Ali veste, kdo je požigalec?«

»Ne!«

Padel je nazaj v naslonjač. Prišlo mu je na misel novo orožje.

»Nihče ni dolžan pričati proti svojemu mesu in svoji krvi. Tako vsaj pravi sodišče, če ne že vera.«

Zadihal je.

Ali pripisujete obtoženco ta zločin?«

Kakor tok lave teče to vprašanje skozi dušo, vprašanje in odgovor, ki ga je dal: »Ne vem natančno. Najbrže je bil on!«

Počasi je prišel satan bliže in se sklonil k Preku. Zazvenel je tih, hudoben smeh. Bilo je kot bi grozni glas sikal.

»Ali veš, kaj si potem še storil? Odpovedal si mu denar, ga pogubil; k mlinarju si šel in ga nahujskal. Tedaj je vzel tvoj prijatelj puško in šel tja preko. In Bog je vprašal: »Odkod prihajaš? Nisem te klical!« Z gromovitim glasom je vprašal Bog. Tvoj prijatelj pa je pokazal z blede roke

JUHAN

V JUHI
IN V PRIKUFAH
IZBOLJŠA BRANO
NEPOPISNO.

na te in rekel: »Ta me je prisilil na pot k tebi, ki...«

»Avgust, zbudi se! Zbudi se, Avgust! Ne morem biti sam!«

Fant je prestrašen planil kvišku.

In Julij Prek je iskal pomoči pri idiotu, ki je zaspano mežikal in kmalu zopet zaspal.

Kmalu nato je pridrdral spodaj neki voz mimo. Prek je skočil k oknu, kot odrešenje je opazoval vozne svetilke. Tu so bili vendar ljudje — ljudje.

Toda kmalu je prišla zopet neka luč preko polja, samotna luč, pred katero je bilo samotnega moža strah. Kot privezan je zrl tja; ni se mogel premakniti od okna, kot bi ga ona luč silila. Mel si je oči, kot bi hotel pregnati to slepilo. Ni se mu posrečilo. Luč se je bližala, bližala, baš proti hiši. In ni prišla proti cesti, ne, preko polja, bela, blede luč.

Veter je pihal zunaj, mesec se je skril za črnimi oblaki. Bilo je skoraj popolnoma temno.

Sedaj je bila luč tu. Kakor mala svetiljka je bila in vendar ni imela oblike navadne svetiljke.

Sedaj — sedaj je lahko videl. Tiha postava je nosila svetiljko in njej je sledila bela. Prek je videl natančno v svitu luči.

In sedaj so zginile postave z lučjo tiho tam preko na Bukovju.

S spačnim obrazom se je Prek obrnil okoli.

Sicer ga ni bilo nikoli strah. Toda odkar ima nekoga pod rušo, kateremu je vzel dihanje, je prišel grozni strah — blazni strah.

Temno je bilo, grozno temno, in fant je težko hropel.

Zdravilo! Zdravilo! da bo ušel smrti! Tipajoč ob stenah je šel Prek skozi vrata ven in potem počasi kot tat po stopnicah navzdol v gostilniško sobo.

Tam se je oddahnil. Postal mu je nekoliko boljše. Previdno je zaprl in našgal svetiljko. Luč! Ze luč sama dobro dene.

Toda vendar je bilo tudi tu samotno in strahotno.

Poiskal je zdravilo.

Bilo je prvič, da je pil mnogo žganja. Postal je pogumnejši. Končno je napolnil neko steklenico, upihnil luč in šel tiho nazaj v svojo spalnico, da ne bi pustil fanta samega, sedel je v naslonjač in pil — pil iz steklenice.

Drugi dan je ležal na zimsko pokrajino jasen dan — praznik Sv. treh kraljev.

Truden in zbit se je dvignil Prek iz naslonjača, v katerem je ležal par ur v spanju pijanosti. Ura je bila že osem proč. Zbudil je svojega sina in mu še enkrat trdo zabičal, naj molči. Potem mu je obljubil, da bo postavil še eno posteljo v to sobo, da bo Avgust lahko vedno pri njem spal. Samo povedati ne sme ničesar.

Spodaj v hiši je že ropotala služinčad. To mu je dobro delo. Tudi svetloba ga je pomirjala. Še bolj pa mu je pomagala dobra misel, ki mu je prišla ponoči: šel bo k gospej Nagličevi in preklical odpoved.

Zopet mora spati, miren mora biti, četudi bi prišla nevarnost, da ne dobi Bukovja. Sicer je mislil, da bo znorel od groze. In tako je šel takoj po zajutreku na

Bukovje. Spodaj pred vrati je srečal Magdaleno Nagličevo.

Lepi otrok ga je trpko pogledal.

»Lena, ali je tvoja mati že vstala?«

Deklica je temno stresla z glavo.

»Rad bi govoril s tvojo materjo.«

»Bolna je!« je rekla Lena in mu obrnila hrbet.

»Prav kot oče,« si je mislil Prek. »Tako ponosna in odbijalna.« Toda potrudil se je, da je bil prijazen.

»Lena, ali se je materi poslabšalo?«

Otrok je prikimal, ki je pokril obraz z rokami, nato pa stekel iz hiše.

Prišla je neka dekla in pojasnila Preku. Gospa je ponoči bruhanila kri. Šli so z vozom v mesto po zdravnika in po usmiljenko. Tudi duhovnik in učitelj sta prišla ponoči.

»S svetiljko?« je vprašal Prek.

»Da, s cerkveno svetiljko!«

»Oh!« je zastokal Prek in prikimal.

Po stopnjicah navzdol je prišel zdravnik.

»Kaj želite?« je vprašal Preka.

»Gospej — gospej Nagličevi sem odpovedal denar in sedaj bi rad preklical odpoved.«

»Potem ste prišli žal, prepozno.«

Gospa Naglič je pravkar umrla.

Od zgoraj se je začul pretresljiv krik. Bila je Lena, ki je sedaj zvedela. — S težkim korakom je šel Prek domov. — — —

Zobotehnik JOŽEF ŽIBERT

KAMNIK — ordinira od 8 do 12 in od 2 do 5, v nedeljah in praznikih od 9 do 11 dopoldne.

Hrastovega mahu

vsako množino — kupi po najvišji ceni trdka ANT. STEROAR v Kamniku. 5231

Godbeni avtomat dobro ohranjen, se prodaja. — Pismene ponudbe na upravo lista pod šifro »AVTOMAT«.

Mizarski učenec

pošten in priden, se sprejme takoj pri IVANU OKORN, splošno mizarstvo v Škofji Loki.

Mlin in žaga naprodaj na veliki, stalni vodi, kjer ni voda nikdar ne prevelika in ne premajhna. Jez naraven. Mlin je s 6 pari kamnov in stope. Vse v najboljšem stanju. — Naslov se izve pri upravi »Domoljuba« pod števil. 5234.

Harmonij dobro ohranjen, poraben za manjšo cerkev, ugodno naprodaj. Naslov pri upravi »Domoljuba« pod števil. 5236.

RAZPIS. Zaradi smrti organista Antona Strajnsak je razpisana služba MEŽNARJA in organista pri župnijski cerkvi Sv. Rupert nad Laškim, Stajersko. Prednost imajo taki, ki bi prevzeli tajništvo v dveh občinah, ki sta v župniji. Je stanovanje, gospodarsko poslopje, nekaj zemlje, trojna zbirca ter postranski zaslužki. Prosilci se naj oglasijo pri župnijskem uradu v St. Rupertu nad Laškim.

Suhe DESKE

raznih vrst, kupita ali zamenjata za izgotovljeno pohištvo ERMAN & ARHAR, mizarstvo, Šent Vid števil. 4 nad Ljubljano. 4733

Žaga - samica

se ODDA takoj v najem. — VOVK ANTON, MOSTE - ZIROVNICA. 4945

OD DANES IN VČERAJ

POLOŽAJ KMETOV V SEVERNI AMERIKI.

Severoameriške kmetije se imenujejo farme, kmetje pa farmerji. 1. januarja 1920 je bilo farm 6,450.000; povprečna velikost vsake farme je znašala 148 arov. Acre se izgovori ejkr in meri toliko kakor skoraj polovica hektara, natančno 40 arov in pol. Kdor se je nemščine učil, vidi, da acre ni nič drugega kakor nemška beseda Acker, njiva. Vrednost vseh farm so cenili na 78.000 milijonov dolarjev. A ta vrednost pada; od 1. jan. 1920 do 1. jan. 1923 se je znižala za 26 odstotkov. Povprečna vrednost enega obdelanega acra je znašala v marcu 1922 še 70 dolarjev, 1. marca 1923 pa samo še 66 dolarjev in pol. Nekatere države so zgubile več, druge manj; najbolj je padla vrednost v izključno poljedelskih državah bolj v notranjosti, najmanj v bolj industrijskih državah blizu morja na vzhodu. V nekaterih državah se je vrednost celo dvignila, zlasti v tistih, ki pridelujejo zgodnjo zelenjavo in bombaž. Samo v treh državah je znašala vrednost obdelanega acra 1. marca 1923 več kot 100 dolarjev, a v dveh 26, v eni celo 22.

Pri ljudskem štetju 1920 so šteli prvič tudi ugodnosti, ki jih nudi moderni čas: vodovod, avtomobil, telefon in velike električne pluge. Avtomobilov je bilo v Severni Ameriki 1. jan. 1920 okoli 8 milijonov, na farmah okoli dveh milijonov. Ker je sedaj vseh avtomobilov 16 milijonov in se je razmerje spremenilo, jih pride na farme okoli petih milijonov. Dve petini vseh farmskih avtomobilov je tam, kjer uspeva žito, v žitnem pasu. Farmerji imajo več avtomobilov, kakor katerikoli drugi stan v Zedinjenih državah. Poročila tožijo, da se farmerjem ne godi več tako dobro kakor prej, ker gre vsled boljših plač veliko delavcev v industrijske kraje. L. 1920 so našli 31,360.000 kmečkega prebivalstva; leta 1922 se je na primer izselilo s kmetov v mesta okoli dveh milijonov ljudi, priselilo se jih je z mest na kmete okoli 900.000, torej se jih je 1,100.000 več izselilo kakor priselilo. Leta 1922 so prodali 400.000 farm.

Na vsak način mora vsak doseljenec računati s tem, da zahteva svet, ki je še na razpolago, zmeraj več dela in več časa, več sih tudi več denarja, da ga obdelamo. Velikih dobičkov ne pričakujemo. V državah ob jezerih je sicer še dosti razpoložljivega sveta in zelo je po ceni; a ker je samo posekan svet, ga je treba izčistiti in staneti čiščenje 25 do 30 dolarjev na acre, na zahodu pa 50 do 200 dolarjev. V severnih državah se splača mlekarstvo, v južnih bombažarstvo. Naseljenci z velikim kapitalom in dolgo skušnjo si lahko izberejo kako posebnost, nasad zelenjave, mlekarstvo, na zahodu sadjarstvo itd.

Neko drugo poročilo, od konca maja letos, pravi: Ameriških farmerjev položaj letos, pravi: Ameriških farmerjev položaj ker ne morejo izvažati v Nemčijo. Anglija in Francija dobivata živila in tudi že bombaž in sylo iz svojih kolonij in ne kupuje-

ta več. Nemčija pa tudi ne, ker ne more tako, kakor je pred vojsko. Ameriški farmer ima preveč pridelka in ga ne more prodati. Če pa proda pridelek za ceno, ki mu jo ponujajo velike nakupovalne družbe, je isto, kakor če bi pustil žito, da splezni.

V zadnjem času je pa tudi doseljavanja tako omejeno, da poljedelstvo v Severni Ameriki za naše ljudi ne pride več v poštev. Že do sedaj si dobil le malo slovenskih doseljencev zunaj na farmah, ker so razmere čisto drugačne kakor pri nas, odslaj naprej jih bo pa še manj.

Leto s 13 meseci.

Vedno bolj se širi gibanje, da bi dali letu 13 mesecev in ne 12. Pravijo, da so meseci in tedni slabo razdeljeni. Nekateri meseci imajo 31 dni, drugi 30, eden 28 ali 29. Najboljše je, pravijo zagovorniki nove razdelbe, če damo letu 13 mesecev po 28 dni, je 364 dni. En dan bi porabili za prost dan in bi ne bil v nobenem mesecu. Letni časi bi se začeli zmeraj lahko s prvim. Drugi zagovarjajo 12 mesecev, a pravijo, naj bodo vsi enaki, po 30 dni. To bi bilo 360 dni. Prvih bi bilo potem 5, oziroma v prestopnih letih celo 6 dni. Na tiste dni bi lahko predstavili vse narodne praznike, godove itd., to bi bili dnevi praznovanja in veselja. Z mislijo, da bi bila Velika noč stalna, se pa dolgo časa bavijo zlasti cerkveni krogi.

Javna knjižnica v Novem Yorku.

Krona javnih poslopij v Novem Yorku je ljudska knjižnica, v prometnem središču mesta, v peti aveniji (veliki cesti). Široke stopnice te peljejo gor, iz marmorja so, palačo je sezidala bogata rodovina Astor, zastoj, za porabo ljudstva. V velikanske dvorane te pelje pot, v čitalnice, ki so tako velike, kakor pri nas javni trgi. Vsak dobi tam knjigo, katero hoče, in jo bere, ne plača nič. Ne manjka nič; karkoli zasledijo, takoj kupijo. Ko ime knjige zapišeš na listek, jo že tudi skoraj imaš, tako hitra je postrežba. Tam notri sedijo moški in ženske, učenjaki in delavci, Rusi, Nemci, Slovenci, Kitajci, črnci, Italijani itd. itd. Vse namešano, vsi stanovi in vsi narodi. Odprta je pa knjižnica vsak dan od devetih zjutraj do desetih zvečer, ob nedeljah pa od ene do desetih.

Velikanske poplave na Kitajskem.

Grozne so tam poplave. »Rumena reka« zahteva včasih po več stotisoč človeških žrtev, tudi na milijone. Zadnjič je bilo okoli 2000 mest in vasi pod vodo, utonilo je pa okoli 50.000 ljudi, torej toliko kakor ima Ljubljana prebivalcev.

Levo-ročni ŠIVALNI STROJ

dobro ohranjen, se takoj PRODA. — Naslov se izve v upravi »Domoljuba« pod številko 5219.

Sprejme se več TESAČEV

za izdelovanje bukovih pragov

(Schweller). Delo stalno. — Več se poizve pri g. A. DOLŠEK, lesna trgovina, Litijska.

Čevljarskega vajenca SPREJMEM
BAČNIK, Glince št. 15, p. ST. VID nad Ljubljano.

NAPRODAJ JE lepa, dragocena
STARINSKA AVBA
k narodni noši. — Naslov v upravi pod št. 5185.

MIZARSKEGA VAJENCA
sprejme v pouk FRANC ŠVAJGER, mizar, Stane-
žiče-St. Vid. Hrana in stanovanje pri mojstru.

Prodaj posestvo na katerem se lahko
redi 8 govedi in
do 10 prašičev; gospodar. posest, njive, travniki,
gozd. A. BEVC, Podkraj 33, p. Zagorje ob Savi.

Proda se hiša s 3 sobami, kuhinjo, dve
schrambi, oddaljena ¼ ure
od Ljubljane. — Naslov v upravi pod št. 5071.

Modna in manufakturna trgovina

nudi vse jesenske in zimske potrebščine za moške, ženske, krojače in šivilje. Krasno blago za ženske plašče in krila, razne vence in cvetlice, opreme za neveste in novorojenčke. Vedika izbira ženskih zimskih hlač, jopic, srajc, razne vrste nogavic ter velika izbira svilenih, barhent in volnenih rut.

»Pod velbom« — Ljubljana
STARI TRG 3.

**Najboljši
bakreni
kotli**

vsake vrste za
žganjekuho se
dobe pri trdkli

MAKS WEISS

prvi bakrokotlar, LJUBLJANA,
Sv. Petra c. 33, delavnica Sp. Šiška 168.

Ceneno češko perje!

En kg sivnega opuljenega perja Din 70, na pol belo Din 90, belo Din 100, boljše Din 120 in 150., mehko, jak puh, 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. — Pošiljatve carine prosto, proti povzetju, od Din 300 naprej, poštne prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zmenja in nevrše vzame nazaj. Naročila samo na BENEDIKT SACHSEL — LOBEZ št. 159 kod PILZNA, Češkoslovaška. — Poštne pošiljke gredo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni.

„JUGOMETALIJA“ Ljubljana

izdeluje

vse vrste bakrenih kotlov nadalje vseh

vrst kleparska, ključavničarska in
vodovodno - inštala- cijska dela.
Znižane cene. * Točna postrežba.

Kolodvorska ul. 18.

OBRTNA BANKA

v Ljubljani, Kongresni trg 4

daje kredite v obrtne svrhe, po kreditnih pogojih, pospešuje in podpira ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. — Obrestuje vloge na knjižice po

5%

na tekoči račun po dogovoru od dne vloge do dne dviga. — Ima dovoljenje za poslovanje z devizami in valutami.

**15 letno
jamstvo!**

Svetovno znani
najboljši šivalni
stroj je edino le
Stoewer za
rodbinsko in
obratno rabo.

ZALOGA
L. Baraga,
Ljubljana
Selenburg. ul. 6/L.

Priporoča se trdka

R. MIKLAUC, Ljubljana

Lingarjeva ul. - Medena ul. - Pred Skofljo

pri nakupu

suknenega in modnega
blaga za moške obleke.

Zahtevajte cenik ali vzorčno knjigo.

V vsako hišo „Domoljuba“

Od strokovnjakov je pripoznano, da je SPLITSKI

cement znamka »Salona«

NAJBOLJŠI! Tovarna daje za istega polno garancijo. — Dobite ga po najnižji ceni pri

J. MENART, trgovec, Domžale.

la BUKOVO OGLJE

dobro žgano, popolnoma suho in vilano ter brez primesi, KUPUJE za takojšnjo in poznejšo dobavo v vagonskih dobavah DRUŽBA CARBONARIA, Kočevje. — Ista prevzame vsako količino dobrega blaga ter ga plačuje vedno po najvišjih cenah. — Ponudbe prosimo zaeno z navedbo razpoložljive količine, cene in dobavnega roka na naslov:

Družba Carbonaria, Kočevje.

SEMENA

REPO, rdečo in domačo DETELJO, KUMNO, laneno SEME itd., kupi FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 4815

Tvrdba F in I. GORIČAR

»PRI IVANKI«, Ljubljana, Sv. Petra c. 29

priporoča novodošlo veliko izbiro blaga, in sicer:

sukno in kamgarne za m. obleke od 55—175 Din;
debelo sukno za površne suknje od 100—200 Din;
hlačevo, dvojno široko . . . od 45—75 Din;
volneno zimsko in let za ženske od 50—130 Din;
polvolneno za ženske obleke . . . od 30—50 Din;
barhente v modernih vzorcih . . . od 22—32 Din;
barhente za perilo . . . od 16—24 Din;
modra tiskovina, zelo dobra . . . od 17—21 Din;
belo in rujavno kotenino . . . od 14—20 Din;
celirje in oxforda za srajce . . . od 13—25 Din;
blago za rjuhe in žimnice . . . od 37—55 Din;
odeje, cajgaste in klotaste . . . od 210—320 Din,
kakor tudi razno narejeno obleko ter sploh vse,
kar potreb., dobiš tu tako poceni kot nikjer drugje.

MERAKL

barve, črnila, lake, kiti, emalie,
čopiče in zamaščeno čisti linčez
najboljše kakovosti tud.

MEDIČ-ZANKL družba
Z. O. Z.

Maribor Ljubljana Novi Sad
podružnica centrala skladišče

Tovarne

Ljubljana — Medvode.

šivalne stroje na obroke

najboljših tovarn z mnogimi pohvalnimi izjavami in 10-letnim jamstvom za šivilje in krojače ter čevljarje KUPITE najceneje pri L. REBOLJ v KRANJU. — Stroji so tudi za umetno vezenje, katero se vsaki čas pri meni brezplačno podučuje.

MANUFAKTURNA TRGOVINA

MARIJA ROGELJ

SV. PETRA CESTA in LINGARJEVA UL.

LJUBLJANA

vijudno naznanja, da se je 1. AVGUSTA PRESELILA na SV. PETRA CESTO 23, nasproti hotela Tratnik ter se zahvaljuje cenjenim odjemalcem za naklonjenost do sedaj in se še nadalje priporoča.

ELAGO DOBRO!

CENE NIZKE!

FRANC ERJAVEC,

»PRI ZLATI LOPATI«, trgov. z železnino, LJUBLJANA. Valvazorjev trg št. 7, priporoča svojo bogato zalogo raznovrstne železnine ter tudi prvovrstni dalmatinski »PORTLAND CEMENT« po nizki ceni.

Laško brinje

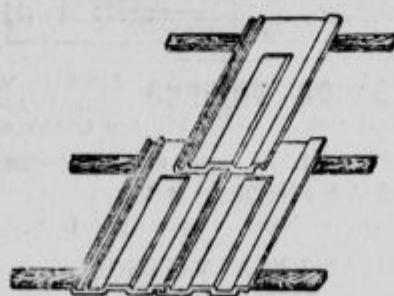
ima oddati FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 4815

na boljši šivalni stroji in kolesa

Gritzner za rodbinsko in obrtno rabo vedno v zalogi

edino pri Josip Petelinc

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika, istotam potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedenje. Galanterija in vse drobno blago.

Najcenejša strešno kritje!

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D. LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 13

prele VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnih kov, z eno ali dvema za rezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

V novi obleki

namreč v rjavo-modro-beli etiketi je sedaj v prometu davno preizkušeni in priljubljeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridatek« v zabojskih. — V varstvo proti ponaredbam se na tej novi etiketi posebno iztičejo glavna obeležja, namreč: ime »Franck« in »kavni mlinček«. — »Pravi : FRANCK : z mlinčkom« je kavi tako potreben, kakor začimba juhi. —

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzoiav.: Gospobanka.

Račun poštnege čekovnega urada za Slovenijo št. 11.545

v lastni palači (vis à vis hotela »Union«).

Račun poštnege čekovnega urada v Zagrebu št. 39.080

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60.000.000.—, vloge nad K 600.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeblene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Amerikanski oddelek: Direktno zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.